

Høringsnotat

Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug

Bekendtgørelsesudkastet blev sendt i offentlig høring den 25. juni 2012 med frist for at afgive høringssvar den 20. august 2012.

Udkastet blev sendt i høring hos en bred kreds af myndigheder og organisationer. Miljøstyrelsen har i alt modtaget 13 høringssvar.

Følgende høringsparter har fremsendt bemærkninger til bekendtgørelsesudkastet:

KL, Landbrug & Fødevarer, DN, Økologisk Landsforening, Miljø og Natur Landbrugsrådgivning, Danske Lammeproducenter, Dansk Fåreavl, Kolding Kommune, Svinerådgivning Vest sammen med Rådgivningscenter Heden og Fjorden, Udviklingscenter for Husdyr på Friland, Advokat Samfundet og Fødevarerministeriet.

Følgende høringsparter har oplyst, at de ingen bemærkninger har til bekendtgørelsesudkastet: Forsvarets Bygningens- og Etablissementstjeneste

Ud over de ændringer, der fremgår af dette notat, er der foretaget lovtekniske justeringer i bekendtgørelsesudkastet.

I det følgende gennemgås høringssvarene. Miljøstyrelsens kommentarer til høringssvarerne er anført i kursiv.

Generelle bemærkninger

Danmarks Naturfredningsforening kan samlet set tilslutte sig de foreslåede ændringer og finder at de indebærer en passende afvejning mellem hensynet til landbrugets produktion og den nødvendige beskyttelse af natur og miljø.

Landbrug & Fødevarer finder det meget positivt, at ministeren følger op på Husdyrreguleringsudvalgets anbefalinger fra juni 2011 med flere anmeldeordninger, der skal bidrage til en større fleksibilitet og en hurtigere gennemførelse af bagatelagtige ændringer.

Landbrug & Fødevarer værdsætter derfor det store arbejde, der har resulteret i, at flere nye anmeldeordninger medtages i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen og at der samtidig konsekvensrettes i de eksisterende anmeldeordninger. Landbrug & Fødevarer kan derfor bakke op om formålet bag ændringsforslagene og en del af de ændringer, der er foretaget. Landbrug & Fødevarer havde dog håbet, at forslaget åbnede op for en bredere vifte af anmeldeordninger, særlig i forbindelse med dyrevelfærd og omlægning til økologi.

Overordnet vurderer KL, at udkastet rummer mange positive tiltag. Både med hensyn til landbrugserhvervets mulighed for en smidig udvikling uden unødigt bureaukrati, men også kommunens mulighed for behandling af sagerne på en ukompliceret og effektiv måde, uden at hensynet til omgivelserne tilsidesættes.

Særligt anmeldeordningerne mht. afgræsning af naturarealer vurderes ifølge KL at være et særligt positivt tiltag, set i lyset af kommunernes kommende opgaver med implementering af naturplanerne.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Miljøstyrelsen skal kvittere for de generelle bemærkninger, som ikke i sig selv har givet anledning til at ændre bekendtgørelsesudkastet.

Detaljerede bemærkninger

Oplysningskrav

§ 5 a

KL anfører, at det ville være oplagt at benytte lejligheden til, at lade § 19 (maskinhuse etc.) være omfattet af oplysningskravene i § 19 e – og ikke kun gælde for § 19 a-d og § 19 f-k.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Selvom § 19 og § 19 a-d samt § 19 f-k alle er anmeldeordninger, er der en grundlæggende forskel på § 19 og de øvrige anmeldeordninger, fordi § 19 giver kommunalbestyrelsen en højere grad af skøn, mens de øvrige anmeldeordninger indeholder langt mere præcise kriterier. Samtidig er kravene til en anmeldelse efter § 19 mindre firkantede end kravene i de øvrige anmeldeordninger.

En højere grad af ensretning af oplysningskravene i § 19 og de øvrige anmeldeordninger indgik ikke i den eksterne høring over bekendtgørelsesudkastet. En sådan ændring vil kræve en nærmere analyse af konsekvenserne for erhvervet og kommunerne.

På den baggrund har Miljøstyrelsen ikke fundet anledning til at ændre bekendtgørelsesudkastet.

§ 5 a, stk. 2

Landbrug & Fødevarer anfører, at det er uklart, hvorfor definitionen ”særligt udpegede Natura 2000-arealer” anvendes, da dette kriterium knytter sig specifik til prioritering af støtteordninger, som løbende ændres. Dette begreb stammer fra NaturErhvervstyrelsen prioritering af tilsagn til pleje af græs og naturarealer. Det er en unødigt og uhensigtsmæssig begrænsning af anvendelsesmuligheden, der ikke tager hensyn til om kortgrundlaget for støtteordningerne opdateres/ændres i takt med at kortlægningen af habitatnaturtyperne og viden herom opdateres. Kortgrundlaget dertil er fremstillet i 2011 på baggrund af kendt viden om forekomsten af lysåbne habitatnatur som skønnedes plejekrævende. Der er ikke garanti for at kortgrundlaget bliver opdateret i takt med ny viden, da det ikke fremstillet med henblik på anmelderordninger for husdyrbrug. Der er således en risiko for at kortgrundlaget forældes, allerede er forældet, ikke fuldt ud dækker formålet og fremover ikke kan anvendes til anmeldelse.

Landbrug & Fødevarer vil foreslå, at der i stedet anvendes ”kortlagte forekomster af habitatnaturtyper”. Disse har retsvirkning bl.a. i forhold til husdyrbrug og kortlaget opdateres løbende. Viden om forekomsten af habitatnaturtyper er opdateret siden 2011, udpegningsgrundlaget er netop under revision og kortlag, der viser forekomsten er også under revision.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Bemærkningen har givet anledning til at genoverveje afgrænsningen af de omfattede naturarealer.

Bekendtgørelsesudkastet er ændret, således at afgrænsningen ikke er ”særligt udpegede Natura 2000-arealer”, men derimod alene et krav om at arealerne skal være udpeget som Natura 2000 områder.

Foldkanterne

KL anfører, at "foldkanterne" er et ikke et almindeligt anvendt begreb. Man kunne i stedet kalde det "foldafgrænsningen". Eller "Tegning, der viser afgrænsningsfoldenes placering".

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Husdyrgødningsbekendtgørelsens § 7, stk. 4, anvender begrebet foldens kant, men ikke ordet foldkanterne.

Bekendtgørelsesudkastet er ændret på baggrund af de fremkomne bemærkninger, så ordet foldkanterne ikke længere anvendes.

Forskellige anlæg

§ 19, stk. 1

Advokatrådet har bemærket, at i § 19, stk. 1, medtages nu malkestalde. Det bemærkes, at begrebet ”malkestald” i dag ikke er entydigt defineret. Der arbejdes løbende med produktudvikling af staldanlæg, og i dag bliver disse optimeret på forskellig vis, således at der både findes egentlige malkeområder, hvor køerne kun malkes, og herefter kommer tilbage i deres egen stald, men der findes også staldanlæg, hvor alt er integreret i samme stald.

Advokatrådet har bemærket, at ud fra et retssikkerhedsmæssigt synspunkt, og særligt for at skabe ensartethed mellem kommuner, ved administration af anmelderordningen, bør begrebet malkestalde derfor defineres eller beskrives.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Miljøstyrelsen er enig i, at definitionen af malkestalde bør være mere præcis.

Bekendtgørelsesudkastet er ændret således, at en klar definition fremgår af bestemmelsen.

§ 19, stk. 3

KL anfører, at ”foderlagre” er uklart. Omfatter det fodersiloer? Omfatter alle anlæg til opbevaring af foder – med undtagelse af ensilageopbevaringsanlæg?

Svinerådgivning Vest samt Rådgivningscenter Heden og Fjorden spørger om opførelse af en foderlade med tilhørende blandeudstyr er indeholdt i undtagelsesbestemmelsen eller om der alene er tale om lagerfaciliteter i form af planlagre eller indendørs/udendørs siloer?

Landbrug & Fødevarer anfører, at der er situationer, hvor visse våde restprodukter som f. eks. valle, melasse til foder betyder, at det skal være muligt at opstille beholdere eller tanke – både indendørs og evt. udendørs. Landbrug & Fødevarer anfører, at det skal sikres, at etablering af beholdere eller tanke til opbevaring af disse typer af våde restprodukter er omfattet af begrebet ”korn eller foderlagre”. Tvivl opstår som følge af krav om ”hvor tørstofprocenten er under 70, skal opfylde betingelserne i § 19 a, stk. 3-5, dog ikke § 19 a, stk. 5, nr. 3”.

Landbrug & Fødevarer foreslår, at § 19, stk. 3 affattet således. ”Lager til opbevaring af foder med en tørstofprocent under 70, dog undtaget flydende råvarer opbevaret i lukkede tanke/beholdere, skal opfylde betingelserne i § 19 a, stk. 3-5, dog ikke § 19 a, stk. 5, nr. 3”.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

§ 19 omfatter nu halmlade, maskinhal, malkeanlæg, malkestalde, korn- eller foderlagre. Dog skal lager til opbevaring af foder, hvor tørstofprocenten er under 70, opfylde kravene gældende for ensilage.

Bestemmelsen omfatter derfor mange typer anlæg inkl. fodersiloer og foderlader med tilhørende blandeudstyr. Miljøstyrelsen er dog blevet opmærksom på, at visse typer meget flydende foder med under 70 % tørstof f.eks. valle bør kunne håndteres under denne bestemmelse. Disse er nemlig heller ikke forbundet med nogen risiko for lugtgener.

Bekendtgørelsesudkastet er ændret således, at der ikke stilles supplerende krav til flydende råvarer opbevaret i lukkede tanke eller beholdere.

§ 19, stk. 4

Landbrug & Fødevarer foreslår om, at ””, og må ikke indebære renoveringer af eksisterende staldanlæg” udtaget. Bestemmelsen er alene relevant i forhold til malkestalde, og her er formålet netop at erstatte et

eksisterende anlæg med et nyt. Der vil således reelt altid være tale om en form for renovering. Det giver derfor ikke mening, at indsætte denne begrænsning samtidig med at det vil give anledning til forvirring.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Miljøstyrelsen er enige i betragtningerne. Kravet om at ændringen eller udvidelsen af staldanlægget ” ikke [må] indebære renoveringer af eksisterende staldanlæg ” udgår således af bestemmelsen.

Ensilagepladser

§ 19a, stk. 6

Svinerådgivning Vest samt Rådgivningscenter Heden og Fjorden spørger om vendingen ”... for så vidt angår et gødningsopbevaringsanlæg/en ensilageplads...” betyder, at der på en ejendom kun kan indsendes en anmeldelse per anlæg? Eller om det skal forstås sådan, at der kan opføres 2 eller flere, blot størrelseskravet til hhv. beholder eller plads overholdt?

Landbrug & Fødevarer henstiller, at der tillades brug af anmeldeordningen for mere end en ensilageplads, hvis disse tilsammen overholder størrelseskriteriet.

Landbrug & Fødevarer foreslår, at teksten i stk. 6 ændres til:

”Et husdyrbrug kan, efter en eller flere anmeldelser efter stk. 1, anmelde op til et sammenlagt areal på 3.000 m² eksklusiv vejareal og kantbelægning”.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Miljøstyrelsen er enig i, at det skal være muligt for landmanden at anmelde både et eller flere anlæg. Anmeldelsen kan ske på samme tidspunkt eller på forskellige tidspunkter, hvilket Miljøstyrelsen vil vejlede om. De anmeldte anlæg må dog samlet set ikke overstige størrelsesgrænsen på 3000 m², som angivet i stk. 1. I øvrigt vil det være det samlede areal af det eller de anmeldte anlæg på anmeldelsestidspunktet, som er afgørende for, hvorvidt det eller de anmeldte anlæg skal overholde afstandskravene i stk. 3 eller 4.

Bekendtgørelsesudkastet er ændret således, at det bliver muligt at anmelde flere anlæg, når anlæggene samlet set overholder de fastsatte størrelsesgrænser og afstandskrav.

§ 19a, stk. 7

Landbrug & Fødevarer foreslår, at indholdet i stk. 7 ændres således, at hensigten er at tillade brug af anmeldeordningen på ny, når husdyrbruget er blevet omfattet af en tilladelse eller godkendelse efter tidligere brug af den omhandlede anmeldeordning. Landbrug & Fødevarer finder dette positivt, men for at sikre dette indhold foreslås bestemmelsen formuleret således:

”Bestemmelsen i stk. 6 finder ikke anvendelse på en ensilageplads, når husdyrbruget efterfølgende er blevet omfattet af en tilladelse eller godkendelse efter lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.”

Landbrug & Fødevarer anfører, at begrundelsen for dette ændringsforslag er, at en ensilageplads, der er etableret ved brug af en anmeldeordning, som hovedregel ikke vil blive omfattet af en senere tilladelse eller godkendelse på det pågældende husdyrbrug, da en sådan, jf. lovens § 10, stk. 3, § 11, stk. 3 og § 12, stk. 3, hvoraf det fremgår, at det alene er den ændring eller udvidelse, der ansøges om, der skal tillades eller godkendes. En tidligere anmeldt ensilageplads bliver således ikke omfattet af en senere tilladelse eller godkendelse. Det vil kun være tilfældet, hvis der ansøges om en så omfattende ændring eller udvidelse af husdyrbruget, at det besluttet at meddele en ny samlet godkendelse, og det vil være undtagelsen.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Miljøstyrelsen er enig i, at en anmeldt ensilageplads kun bliver en del af en miljøgodkendelse, fx hvis producenten ansøger om det, eller hvis der meddeles en ny samlet godkendelse fx pga. overgangsregelen i husdyrgodkendelseslovens § 103. Bestemmelsen er præciseret efter høringen.

Gødningsopbevaringsanlæg

§ 19b, stk. 6

KL anfører, at det er meget uklart, hvad der menes med ét anlæg. Hvad menes der med én ensilageplads og ét gødningsopbevaringsanlæg? Betragtes en gyllebeholder med tilhørende forbeholder som ét anlæg? Betragtes en gyllebeholder og en beholder til ensilagesaft som to anlæg, hvoraf kun det ene anlæg kan anmeldes? Betragtes en beholder til opbevaring af overfladevand fra ensilagesiloer og ensilagepladser til udsprinkling og en gyllebeholder som to anlæg, hvoraf kun det ene anlæg kan anmeldes?

Landbrug & Fødevarer foreslår, at "Ét gødningsopbevaringsanlæg" ændret til følgende tekst:

"Et husdyrbrug kan, uanset om det sker gennem en eller flere anmeldelser efter stk. 1, anmelde gødningsopbevaringsanlæg på samlet 100 DE for ikke flydende husdyrgødning og 4.000 m³ for flydende husdyrgødning, ensilagesaft og spildevand."

Landbrug & Fødevarer anfører, at husdyrbrug med gyllesystemer har normalt brug for oplag af enten fast gødning, dybstrøelse, fiber fra gylleseparation og lign. Derfor vil en opdeling af anmeldelser på enten gyllebeholder eller møddingsplads ikke tilgode de praktiske behov hos landmanden og dermed give den fleksibilitet som anmeldeordningen lægger op til.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Miljøstyrelsen er enig i, at det skal være muligt for landmanden at anmelde både et eller flere anlæg. Anmeldelsen kan ske på samme tidspunkt eller på forskellige tidspunkter, hvilket Miljøstyrelsen vil vejlede om. De anmeldte anlæg må dog samlet set ikke overstige størrelsesgrænsen på 100 DE eller 4000 m³ som angivet i stk. 1. Ved en sådan præcisering er der ikke behov for en præcis afgrænsning af ét anlæg.

Bekendtgørelsesudkastet er ændret således, at det bliver muligt at anmelde flere anlæg, når anlæggene samlet set overholder størrelsesgrænserne.

§ 19b, stk. 7

Landbrug & Fødevarer henviser til bemærkningerne ad 13, § 19a, stk. 7.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Miljøstyrelsen er enig i, at et anmeldt gødningsopbevaringsanlæg kun bliver en del af en miljøgodkendelse, fx hvis producenten ansøger om det, eller hvis der meddeles en ny samlet godkendelse fx pga. overgangsregelen i husdyrgodkendelseslovens § 103. Bestemmelsen er præciseret efter høringen.

Dyrevelfærd

§ 19 c

KL anfører, at det er et problem, at velfærdsudvidelser for minkhaller ikke skal opfylde BAT krav – d.v.s. de kan monteres med smalle gyllerender. Der bør indføres en bestemmelse om, at nye minkhaller i denne ordning skal opføres med 35/36 cm render, jf. MKN-afgørelserne herom.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Det er ikke muligt at inddrage en BAT vurdering i anmeldeordningerne, da det kræver individuelle vilkår. Det vil i øvrigt være vanskeligt, hvis de nye haller bygges i forlængelse af eksisterende haller med anden rendebredde.

Bemærkningerne medfører derfor ikke ændringer af bekendtgørelsesudkastet.

19c, stk. 3.

Landbrug & Fødevarer anfører, at det er ulogisk og er uden fagligt belæg, at eksisterende bygninger ved ændring af gulvtype i nuværende formulering ikke sidestilles med nybyggeri.

Landbrug & Fødevarer foreslår følgende tekst: Anmeldelse efter stk. 1 kan kun finde sted hvis ændringen eller udvidelsen begrænses til det for opfyldelse af de dyrevelfærdsmæssige krav nødvendige, og må ikke indebære renoveringer af eksisterende bygninger, som bruges til dyrehold, der ikke er nødvendig for at opfylde dyrevelfærdskravet.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Der er i administrationen af husdyrgodkendelsesloven en klar praksis for begrebet "renoveringer", der indebærer at ændringer af gulvtypen kan gennemføres så længe gulvprofilen ikke ændres.

Anmeldeordningerne må ikke bruges til renoveringer af staldanlæg, idet der f.eks. ikke er mulighed for at tage stilling til det generelle ammoniakkrav og BAT.

Bemærkningerne medfører derfor ikke ændringer af bekendtgørelsesudkastet.

Skift mellem dyretyper

§ 19 d

KL anfører, at det bør præciseres i § 19d, om ordningen omfatter ændring af vægtintervaller og aldersintervaller.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Miljøstyrelsen er enig med KL i, at dette kunne være en god præcisering. Miljøstyrelsen har på den baggrund ændret bestemmelsen.

§ 19d, stk. 3

KL anfører, at § 19d, stk. 3, også skal gælde for § 19 j.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Miljøstyrelsen er enig. Bestemmelsen er ændret på baggrund af bemærkningerne.

§ 19d, stk. 4

Kolding kommune spørger, hvordan ses det, at den vægtede gennemsnitsafstand til en område/ejendom er dobbelt så langt væk som geneafstanden. Såfremt dette område/ejendom er mere end 1,2 gange geneafstanden, vil afstanden ikke fremgå af husdyrgodkendelse.dk. Der er tilfælde, hvor et område/ejendom ligger mere end 1,2 gange geneafstanden men ikke åbenlyst dobbelt så langt væk. Dette kan pt. ikke håndteres i husdyrgodkendelse.dk.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Der er ikke ændret i bestemmelsen i forbindelse med denne bekendtgørelsesændring.

Miljøstyrelsen kan dog oplyse, at der kan normalt tages udgangspunkt i den ukorrigerede geneafstand i husdyrgodkendelse.dk. Det vurderes i denne sammenhæng ikke nødvendigt at korrigere for andre husdyrbrug eller vindretning. Dette skal sammenholdes med gennemsnitsafstanden for alle staldanlæg, der beregnes ud fra afstanden til hvert staldanlæg, og emissionerne fra hvert staldanlæg. Såfremt nogle staldanlæg ligger i meget stor afstand (f.eks. på anden ejendom) kan det være nødvendigt midlertidigt at slette produktionen i disse staldanlæg i IT-systemet for at få beregnet den korrekte geneafstand.

Afgørelse, udnyttelse og ophør

§ 19e

KL anfører, at § 19 - maskinhuse etc - kunne med fordel omfattes af § 19e: beplantningskrav, høringsregler, maks sagsbehandlingstid.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Selvom § 19 og § 19 a-d samt § 19 f-k alle er anmeldeordninger, er der en grundlæggende forskel på § 19 og de øvrige anmeldeordninger, fordi § 19 giver kommunalbestyrelsen en højere grad af skøn, mens de øvrige anmeldeordninger indeholder langt mere præcise kriterier.

En højere grad af ensretning mellem § 19 og de øvrige anmeldeordninger indgik ikke i den eksterne høring over bekendtgørelsesudkastet. En ensretning vil kræve en nærmere gennemgang af reglerne mhp. at vurdere hvilke regler, der skal være ens, og hvilke der skal være forskellige. Samtidig vil en sådan ændring kræve en nærmere analyse af konsekvenserne for erhvervet og kommunerne. På den baggrund har Miljøstyrelsen ikke fundet anledning til at ændre bekendtgørelsesudkastet.

§ 19e, stk. 1 og 2

KL anfører, at det er fint, at § 19 f nu også omfattes af de samme betingelser mht. nabohøring, tidsfrister m.v. som de øvrige ordninger.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Miljøstyrelsen kvitterer for, at KL er enige i prioriteringen af en højere grad af ensartethed i sagsbehandlingsreglerne for anmeldeordningerne.

De fremkomne bemærkninger giver ikke anledning til at ændre bekendtgørelsesudkastet.

§ 19e, stk. 3

KL anfører, at det i øvrigt bør fremgå af § 19e, at kravet om 2 måneders sagsbehandlingstid først gælder fra det tidspunkt, oplysningskravene som fremgår af § 5a er opfyldt.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Miljøstyrelsen tager bemærkningen til efterretning og indsætter en regel om hvornår 2-måneders fristen regnes fra.

§ 19e, stk. 4

Advokatrådet har bemærket, at der er lagt op til, at høring af naboer kan undlades, hvis det skønnes at være af underordnet betydning for naboerne.

Advokatrådet har bemærket, at dette overlades til kommunens skøn. Retssikkerhedsmæssigt kan det være betænkeligt, at undlade en sådan høring, særligt da man kan overveje, om en manglende høring, i de tilfælde, hvor kommunens skøn er udøvet fejlagtigt, medfører ugyldighed.

For rent praktisk at lette på den administrative byrde i forbindelse med nabohøring, hvilket vil være til fordel for så vel landmanden som kommunen, foreslår Advokatrådet, at det overvejes om man i de tilfælde, hvor kommunen undlader at høre naboer, i medfør af denne bestemmelse, indføres en pligt til forudgående annoncering, for derved at give naboerne mulighed for overhovedet at gøre sig bekendt med sagen på almindelig, offentlig vis.

Den administrative byrde for kommunen i den forbindelse, synes at være begrænset, da de fleste kommuner i dag, i forvejen fast annoncerer afgørelser med videre.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Muligheden for at kommunalbestyrelsen kan beslutte, at orientering af naboer skal undlades, hvis det anmeldte efter kommunalbestyrelsens skøn er af underordnet betydning for naboerne, svarer til reglen i husdyrgodkendelseslovens § 56, stk. 2. I sager omfattet af husdyrgodkendelseslovens § 10 eller § 11, som

ikke medfører en væsentlig påvirkning på miljøet, kan kommunalbestyrelsen efter husdyrgodkendelseslovens § 56, stk. 2, undlade orientering af naboer, når den ansøgte etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbruget skønnes af underordnet betydning for naboerne.

Anmeldeordningerne normerer i høj grad under hvilke forudsætninger en ansøgning kan imødekommes. Der er ikke som i sager omfattet af husdyrgodkendelseslovens § 10 eller 11 overladt et vidtgående skøn til kommunalbestyrelsen. Miljøstyrelsen finder således ikke, at kravene til orientering af naboerne skal være mere vidtgående for så vidt angår anmeldeordningerne, end hvad der gælder for sager omfattet af husdyrgodkendelseslovens § 10 eller 11.

De fremkomne bemærkninger giver ikke anledning til at ændre bekendtgørelsesudkastet.

§ 19e, stk. 7

Landbrug & Fødevarer anfører, at det er alene begrænsede ændringer, der kan gennemføres på grundlag af en anmeldelse. Det må derfor alene være disse ændringer, der omfattes af denne kontinuitetsbrudsbestemmelse, som det også fremgår af formuleringen af denne. Det er således ikke husdyrbrugets øvrige retsgrundlag, der bliver omfattet af denne kontinuitetsbrudsbestemmelse som følge af brug af en af de anførte anmeldeordninger.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Miljøstyrelsen er enig i, at bestemmelsen alene omfatter manglende udnyttelse af en afgang på grundlag af en anmeldelse.

De fremkomne bemærkninger giver ikke anledning til at ændre bekendtgørelsesudkastet.

Emissionsorienterede produktionstilpasning (§ 19 f)

§ 19 f, stk. 1

KL spørger, hvad er begrundelsen for, at produktion af smågrise over 25 kg fortsat kan anvende § 19 f ?

Kolding Kommune spørger, hvorfor der fastlægges en vægtgrænse på 25 kg på smågrisene?

Svinerådgivning Vest samt Rådgivningscenter Heden og Fjorden finder det uklart hvilke bevæggrunde, der udløser stramningen til ikke længere at omfatte smågrise.

Advokatrådet har bemærket, at man har undtaget smågrise under 25 kg. Smågrise under 25 kg er tit relevante at have med i forbindelse med en ændring af sine staldanlæg, når man er enten so-producent, eller slagtesvin-producent. Der ses ikke i forarbejdet til ændringerne at være anført nogen begrundelse for, hvorfor netop smågrise under 25 kg ikke skal være omfattede.

Advokatrådet har bemærket, at såfremt man politisk mener, at de ikke skal være omfattede, bør bestemmelsen præciseres, så man anfører, at det er smågrise mellem 7 og 25 kg, der udgår, idet man ikke lovligt kan fravende smågrisene straks fra fødslen.

Miljø og Natur Landbrugsrådgivning vil gerne opfordre til at Miljøstyrelsen allerede nu udarbejder et regneeksempel der tydeliggør hvordan man ønsker ændringen udført i praksis. Her tænker Miljø og Natur Landbrugsrådgivning særligt på "bortset fra produktionen af smågrise indtil 25 kg". Miljø og Natur Landbrugsrådgivning kan allerede nu forudsige diverse forskellige fortolkninger rundt omkring i kommunerne. Eksemplet bør vise hvordan man forventer §19f anvendt fremover i forhold til smågrise fra 7,3-25 kg og fra 25-32 kg.

Miljø og Natur Landbrugsrådgivning vil egentligt også gerne hvis Miljøstyrelsen kunne begrunde fravalget. Det betyder nu at smågriseproducenter alligevel ikke får ret megen gavn af fulde stalde anmeldeordningen.

De sidste 5 år er effektiviteten hos søerne steget fra 27 til 31 smågrise pr. so langt de fleste steder. Tager man udgangspunkt i en produktion med 370 søer svarer det til en stigning fra 10000 til 11400 producerede smågrise. Ved anvendelse af den nugældende anmeldelsesordning for fulde stalde er det muligt at fylde stalden op fra 10000 (57 DE 2008/9) til 11400 (57 DE 2010/11). Altså er det sammenhæng mellem det der er sket i praksis og det som loven giver mulighed for.

Miljø og Natur Landbrugsrådgivning anfører, at producenterne ikke kan anvende anmeldeordningen til at komme op på 32 kg som afgangsvægten er ændret til. Det er særdeles u hensigtsmæssigt. Et regneeksempel ser således ud:

10000 smågrise fra 7,2-30 kg (2008/9): $25 \text{ kg} - 7,2 \text{ kg} * 10000 / 4000 \text{ kg/DE} = 44,5 \text{ DE} + 30 \text{ kg} - 25 \text{ kg} * 10000 / 4000 \text{ kg/DE} = 12,5 \text{ DE}$

Det er så de sidste 12,5 DE som kan anvendes til fulde stalde. Efter 2010/11 omregningen giver det 12,5 DE * 4940 kg DE = 61750 kg. Det betyder at de 10000 smågrise kan komme ”op” på 31,175 kg.

KL spørger, hvad betyder formuleringen, at en smågriseproduktion med 7-30 kgs grise kan bruge ordningen for den del af produktionen, der er 25-30 kgs grise? – I givet fald er spørgsmålet, hvordan det håndteres beregningsteknisk?

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Som det fremgår af høringsmaterialet vedrørende bekendtgørelsesændringen i 2011, har det aldrig været hensigten, at produktionen af smågrise skulle kunne anvende § 19f. Dette skyldes, at ændringen i dyreenhedsberegningen i 2008/2009 giver grundlag for en forholdsvis stor forøgelse af smågriseproduktionen, og at dette vil kunne medføre en så stor forøgelse af fosforoverskuddet, at det ikke kan udelukkes, at det kan medføre en væsentlig miljøpåvirkning selv udenfor fosforklasse 2 og 3. Bekendtgørelsesændringen sikrer derfor den retstilstand, som oprindeligt var hensigten.

Bestemmelsen forhindrer ikke en produktion af smågrise, men antallet af smågrise op til 25 kg må ikke forøges i forhold til det produktionstilladelsen angiver. Hvis der på en ejendom produceres flere smågrise og § 19f giver mulighed for at øge produktionen af slagtesvin, kan begrænsningen i antal smågrise være produktionsmæssige problematisk. Der kan i disse tilfælde henvises til, at anmeldeordningen i så fald kan kombineres med anmeldeordningen om skifte af dyretyper, således at smågriseproduktionen efterfølgende ville kunne øges og tilpasses produktionen af slagtesvin. Produktionen af slagtesvin skal dog i så fald reduceres, så fosforudskillelsen ikke forøges.

Miljøstyrelsen vil udarbejde yderligere vejledningsmateriale og regneeksempler.

Bemærkningerne medfører ikke ændringer af bekendtgørelsesudkastet.

§ 19f, stk. 3

Fosfortallene

Kolding kommune spørger, gælder fosfortallene til definition af fosforklasser i anmeldelserne?

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Ja. Fosforklasse 3 er kun arealer med fosfortal over 6.

Hvordan håndteres arealer i fosforklasserne?

Svinerådgivning Vest samt Rådgivningscenter Heden og Fjorden spørger, hvordan landbruget får lavbundsarealerne ind i omdriften igen, og med hvilke vilkår de kan inddrages i driften efterfølgende, og om det er tilladt i en anmeldelse at angive de udbringningsarealer, der er nødvendige for driften beliggende udenfor fosforklasse 2 og 3. Mens arealer indenfor fosforklasser anføres som restarealer uden tilførsel af husdyrgødning.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Arealerne i fosforklasse 2 og 3 kan være med i omdriften, men ikke modtage husdyrgødning, såfremt anmeldelsen baseres på § 19 f, stk. 3, nr. 3, litra b. Så snart der på bedriften udarbejdes en tilladelse, en miljøgodkendelse eller et tillæg til miljøgodkendelsen, som både omfatter husdyrproduktionen og arealer, kan der fastsættes de nødvendige vilkår i forhold til fosforoverskuddet, og dermed vil den/det kunne erstatte anmeldelsen. Så længe arealer er omfattet af anmeldelsen er det centrale, at arealer omfattet af fosforklasse 2 og 3 i så fald ikke efterfølgende anvendes som udbringningsareal for husdyrgødning (harmoniareal) i forbindelse med f.eks. de årlige gødningsregnskaber.

Håndhævelse

Kolding kommune anfører, der må ikke udbringes husdyrgødning på arealer som klassificeres som fosforklasse 2 eller 3 medmindre der kun udbringes 1,0 DE/ha pr. planperiode, hvordan fastholdes dette dyretryk?

Kolding kommune anfører, det er selvfølgelig en forudsætning men med hvilken hjemmel indskræpes en overskridelse, da der hverken er en konkret § eller et vilkår, da ejendommen ikke har en tilladelse/godkendelse efter husdyrloven og da 3. mand dermed heller ikke har en § 16 godkendelse?

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Ved manglende overholdelse af betingelserne i en anmeldeordning, f.eks. at der kun må udbringes 1,0 DE/ha, vil driften være i strid med den konkrete anmeldeordning og det betyder samtidigt, at husdyrbruget ikke opfylder betingelserne for at undgå tilladelses- eller godkendelsespligt efter husdyrgodkendelsesloven. Husdyrbruget kan dermed fx blive straffet for en overproduktion, såfremt husdyrproduktionen overskrider det oprindeligt tilladte. Mulighed for indskærpelse og straf følger af de almindelige regler og retningslinjer på området. Hjemmel til straf fremgår af husdyrgodkendelseslovens kapitel 8, herunder særligt husdyrgodkendelseslovens § 91, stk. 1, nr. 1.

§ 19f, stk. 3, nr. 3

Landbrug & Fødevarer foreslår, at planperiode på "egne arealer og aftalearealerne" ændres til "bedriftens arealer" eller til "egne arealer og forpagtede arealer". Nuværende formulering er uklar. Den efterfølgende sætning omhandler netop håndtering på aftalearealer, hvormed der er indgået gylleaftaler.

Landbrug & Fødevarer anfører, at det på bedriftsniveau skal være muligt at opnå en uændret situation, hvor der ikke sker en mertilførsel af næringsstoffer (altså at der opretholdes en uændret situation på bedriften), med det krav om, at husdyrgødning svarende til den anmeldte udvidelse bortskaffes på anden vis f. eks. ved levering til biogasanlæg eller via ekstra gylleaftale, som overholder samme krav som i § 19f, stk. 3, nr. 3.

Landbrug & Fødevarer vil foreslå følgende:

"På egen bedrift er det dog tilstrækkeligt, at der ikke udbringes flere DE/ha end i planåret 2008/2009 beregnet efter omregningsfaktorerne i 2008/2009 forudsat at udbringningsarealet og arealerne i fosforklasse 2 og 3 ikke er øget med mere end 10 % i forhold til arealet i 2008/2009."

Landbrug & Fødevarer anfører, at såfremt baggrunden er en fortolkning af VVM direktivets rækkevidde, vil Landbrug & Fødevarer henvise til sag C-275/09 og sag C-121/11 (præjudiciel afgørelse vedr. rækkevidde iht. VVM direktivet). De to afgørelser fastslår, at der ikke udløses et krav om ny VVM vurdering i situationer, hvor der ikke sker anlægsarbejde. Der foretages eksempelvis ikke VVM vurdering hver gang en lufthavn ændrer deres flyplaner. Links til afgørelserne:

C-275/09: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62009CJ0275:DA:HTML>

C-121/11: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62011CJ0121:DA:HTML>

KL foreslår, at kravet vedr. fosforniveau bliver, at det generelle beskyttelsesniveau for fosfor skal overholdes uden brug af virkemidler.

Kravet om at undgå fosforklasse 2-3, gør det ifølge KL meget vanskeligt at bruge ordningen: Kommunen vil ofte komme ud i afgørelser, som er betinget af, at bestemte marker ikke bruges. Hvordan skal landmanden og kommunen forholde sig, når han skifter arealer efter at have fået en § 19 f afgørelse? Bortfalder den så eller .... Hvordan skal landmanden og kommunen forholde sig, hvis Miljøstyrelsen senere ændrer på status for et opland?

Svinerådgivning Vest samt Rådgivningscenter Heden og Fjorden anfører, at det er uklart om krav til max. 1,0 dyreenheder per hektar, for anmeldelse efter § 19 f, gælder for alle bedriftens udbringningsarealer eller kun på de arealer, der ligger i fosforklasse 2 og 3. Svinerådgivning Vest samt Rådgivningscenter Heden og Fjorden finder kravet ude af proportioner med størrelsen af de udvidelser, som kan gennemføres efter § 19f. Det svarer til, at der for svinebrug, hvor der i nudrift udbringes 1,4 dyreenheder per hektar, skal bruges 40 % ekstra udbringningsarealer efter ændringen.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Landbrug & Fødevarer anfører bl.a. i sit høringssvar, at nyere praksis fra EU-domstolen viser, at det ikke er et VVM-pligtigt projekt at indsætte flere dyr i en stald, når der ikke sker anlægsarbejder.

Hertil skal Miljøstyrelsen bemærke, at de anførte domme begge omhandler forlængelse af eksisterende tilladelser/godkendelser. EU-Domstolen konkluderer, at den blotte forlængelse af en eksisterende godkendelse til drift ikke kan kvalificeres som et projekt i VVM-direktivets forstand, da der ikke er tale om arbejder eller indgreb, som ændrer områdets fysiske karakteristika. Dommene stiller således ikke krav om, at der skal være tale om "anlægsarbejder", for at der kan være tale om et projekt, og definerer ikke nærmere, hvad der skal forstås ved "arbejder eller indgreb" eller "ændring af områdets fysiske karakteristika".

Dommene siger dermed ikke noget præcist om, hvilke typer ændringer på et husdyrbrug der vil være et projekt, herunder ændringer der består i udvidelse af antallet af dyr.

Det bemærkes i øvrigt, at ordningen ikke alene skal sikre overholdelsen af VVM-direktivet, men også bl.a. IE-direktivet, habitatdirektivet og vandrammedirektivet. Videre skal styrelsen bemærke, at husdyrgodkendelsesloven indgår i den danske implementering af de ovenfor nævnte direktiver. Loven er på den baggrund bygget op omkring et tilladelses- og godkendelsessystem, der sikrer et fastlagt beskyttelsesniveau. Regelændringer, der kan medføre forringelser af beskyttelsesniveauet, kan således have konsekvenser for den samlede danske direktivimplementering.

Hertil kommer, at dyreholdet med tilhørende stalde indgår i det anlæg, der skal tillades eller godkendes efter husdyrgodkendelsesloven. Det vil sige, at på tidspunktet for den oprindelige tilladelse eller godkendelse af husdyrbruget var antallet af dyr afgørende for miljøkravene til husdyrbruget. Antallet af dyr må derfor nødvendigvis også indgå i miljøvurderingen ved senere ændringer af husdyrbruget.

Endelig skal Miljøstyrelsen bemærke, at det fremgår af forarbejderne til hjemlen i husdyrgodkendelseslovens § 17, stk. 3, der giver mulighed for at fravige kravet om tilladelser eller godkendelser, at det forudsættes, at der er tale om mindre ændringer, der ikke kan antages at kunne påvirke miljøet væsentligt eller skade miljøet.

De fastsatte miljøkrav i anmeldeordningen er på den baggrund fastsat således, at udnyttelsen af ordningen ikke under nogen omstændigheder og uden fastsættelse af yderligere vilkår kan medføre væsentlige påvirkninger på miljøet eller kan medføre en skade på miljøet. Det er Miljøstyrelsens vurdering, at det i den forbindelse er nødvendigt at fastsætte krav til udbringning af husdyrgødning med henblik på at begrænse koncentrationen af fosfor.

For så vidt angår ønsket om at inddrage forskelle i afsat husdyrgødning, skal det bemærkes, at det ikke er en mulighed, da det er meget vanskeligt at fastlægge tidligere aftaler om overførsel af husdyrgødning, og fordi konceptet bag anmeldeordningerne er, at der ikke skal fastsættes vilkår i afgørelsen om, at anmeldelsen imødekommes, herunder heller ikke den overførte mængde husdyrgødning. Det er derfor heller ikke muligt at inddrage beskyttelsesniveauet for fosfor, hvilket i øvrigt vil kræve en lang række data i strid med hensynet til forenkling. Kravet om at friholde fosforklasse 2 og 3 gælder ikke bestemte arealer, men er en klar forudsætning, som gælder alle bedriftens arealer uanset evt. arealændringer. Miljøstyrelsen er dog enig i, at formuleringerne omkring aftalearealerne skal ændres. Miljøstyrelsen har på den baggrund ændret bestemmelsen.

§ 19 f, stk. 3, nr. 4

Advokatrådet har bemærket, at § 19 F, stk. 3 er praktisk fornuftig. Der mangler dog en stillingtagen til, hvorledes der skal forholdes, hvis der på anmeldelsestidspunktet ligger eksisterende anmeldelser, eller der anmeldes to ting samtidig. Isoleret set kan man derfor risikere, at der ansøges på et tidspunkt, hvor der ikke er en stigning, men at der ligger ubenyttede tilladelser, som giver en stigning.

Advokatrådet har bemærket, at der bør lovteknisk være retningslinjer for, hvordan kommunen i disse tilfælde skal agere.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

§ 19 f skal i sagens natur kun kunne bruges en gang nemlig ved, at produktionen samlet set kan øges således, at antal DE beregnet ud fra omregningsfaktorerne fra 2010/2011 af hver dyretype ikke overstiger det antal DE, beregnet efter omregningsfaktorerne fra 2008/2009 ud fra den lovlige produktion på ansøgningstidspunktet. På den baggrund har Miljøstyrelsen præciseret bestemmelsen.

Emissionsorienterede produktionstilpasning (§ 19 g)

§ 19 g, stk. 4, nr. 1

Landbrug & Fødevarer anfører, at i slutningen af bestemmelsen refereres til lov om husdyrbrug § 7, stk. 1. Det må betyde en henvisning til den nugældende lov om husdyrbrug § 7, stk. 1. Da der er tale om situationer, hvor husdyrbruget har en miljøgodkendelse baseret på en ansøgning indsendt før den 10. april 2011, må hensigten være, at bestemmelsen skal relateres til husdyrbrugloven § 7, stk. 1 i den udformning, der var gældende før 15. marts 2011.

Svinerådgivning Vest samt Rådgivningscenter Heden og Fjorden mener for besætninger med miljøgodkendelser indsendt før 10. april 2011 skal der være en afstand på min. 600 m til ammoniakfølsomme naturområder omfattet af § 7. Den faglige baggrund for denne stramning er uklar? 600 m vil udelukke MANGE husdyrbrug og ordningen vil i praksis blive vanskelig at anvende.

Svinerådgivning Vest samt Rådgivningscenter Heden og Fjorden spørger hvilket vilkår skal være gældende for besætninger med miljøgodkendelser indsendt EFTER 10. april 2011?

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Årsagen til kravet er, at sager indsendt før 10. april 2011 ikke har forholdt sig til det skærpede beskyttelsesniveau, som blev gennemført i 2011. Det er derfor nødvendigt med skærpede krav for disse husdyrbrug. Husdyrbrug, som har ansøgt efter 2011, har forholdt sig til de skærpede krav, hvorfor det er tilstrækkeligt med de resterende krav i stk. 4 nr. 1 og 3.

De fremkomne bemærkninger giver ikke anledning til at ændre bekendtgørelsesudkastet.

§ 19 g, stk. 4, nr. 3 og 4

N og P ab dyr

KL anfører, at der er uklarheder: Menes N og P ab dyr eller ab dyr totalt for ejendommen? Må den totale N og P-emission stige, men blot ikke være større pr. dyr end forudsat i MGK, eller må den samlede emission ikke stige?

Det er ifølge KL en absolut nødvendighed, at "N og P ab dyr" umiddelbart fremgår af den udskrift, som kommer fra husdyrgodkendelser.dk. Ellers vil sagsbehandlingen ikke kunne foretages.

KL anfører, der i forbindelse med nogle af de eksisterende ordninger (19 e og 19 f) stiller mange kommuner krav om indsendelse gennem husdyrgodkendelser.dk, til dokumentation for, at krav vedr. lugt og ammoniakemission er opfyldt. Hjemlen til det findes i § 5 a, 7). Vurderingerne på N og P ab dyr forudsætter, på samme måde beregninger, som husdyrgodkendelser.dk bør tilpasses til at kunne hjælpe med.

Selv med adgang til disse værdier vil sagsbehandlingen blive forholdsvis omfattende. N og P ab dyr skal holdes op imod hhv. N og P ab dyr på godkendelsestidspunktet og normtal 2008/09, og effekt af fodertilgav fastlagt ved vilkår i oprindelig godkendelse skal indregnes.

Landbrug & Fødevarer anfører, at det er svært at fortolke og forstå hensigten i første afsnit. Der bør overvejes en mere klar formulering. Alternativt at fortolkning og hensigt forklares og illustreres i en vejledning.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Bestemmelsen gælder for den samlede produktion på husdyrbruget af hver dyretype i hvert staldanlæg (ikke per dyr), dermed kan den totale emission heller ikke stige. Undtagelserne omkring fosfor er angivet i nr. 4. Det er korrekt, at det ind til videre bliver en manuel beregning af N ab dyr og P ab dyr. Miljøstyrelsen vil vejlede om, hvordan beregningen gennemføres.

De fremkomne bemærkninger giver ikke anledning til at ændre bekendtgørelsesudkastet.

Kriterierne for § 19 g

Svinerådgivning Vest samt Rådgivningscenter Heden og Fjorden mener, at det er uklart om kravet til max. 1,0 DE/Ha, for anmeldelser efter § 19 g, gælder på alle bedriftens udsprængningsarealer eller kun på de arealer der ligger i P-klasser og orienterer samtidigt om, at der ikke findes mange husdyrbrug UDEN arealer i P-klasser 1-3!

Svinerådgivning Vest samt Rådgivningscenter Heden og Fjorden mener at kravet synes voldsomt og ude af proportioner med størrelsen af de "udvidelser" som kan effektueres på §19g...det svarer til, at der for svinebrug hvor der i nudrift udbringes 1,4 DE/Ha skal bruges 40 % ekstra udsprængningsarealer efter ændringen!

Landbrug & Fødevarer anfører, at der i bestemmelsen omtales fosforklasse 1-3. I overensstemmelse hvad er gældende for § 19 f, stk. 3, nr. 3 skal der stå fosforklasse 2-3.

Landbrug & Fødevarer anfører, at det skal ydermere på bedriftsniveau være muligt at opnå en uændret situation, under forudsætning af at husdyrgødning svarende til den anmeldte udvidelse, bortskaffes på anden vis f.eks. ved levering til biogasanlæg eller via ekstra gylleaftale.

Landbrug & Fødevarer foreslår følgende tekst: "Hvis mængden af husdyrgødning, der er en følge af § 19 g, stk. 4, nr. 3., afsættes som anført i bekendtgørelse om husdyrbrug og erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v., § 29, stk.1, nr. 2-7, uden at den afsatte mængde næringsstoffer senere modtages retur til bedriften kan der ses bort for stigningen i P ab dyr. Endvidere hvis der sker levering af den anførte mængde husdyrgødning til en anden bedrift, jf. forannævnte bekendtgørelse, § 29, stk. 1, nr. 1, kan der ses bort for stigningen i P ab dyr."

KL gentager forslag og kommentarer til § 19 f stk. 3 nr. 3. Her bliver ordningen endnu sværere at udnytte, da kravet er skærpet til fosforklasse 1-3.

Landbrug & Fødevarer anfører vedrørende omtale af ”arealer, der kan omfattes af fosforklasse 2-3 ifølge bilag 4, nr. 1, punkt A og B” ændres til ”arealer, der er omfattet af fosforklasse 2-3 ifølge bilag 4, nr. 1, punkt A og B”. Der skal sikres klar tolkning om, at det alene omfatter udpeget arealer defineret i husdyrbrugets nuværende miljøgodkendelse, hvilket også må være hensigten med den foreslåede formulering (der er tilsvarende problemstilling vedr. ad 31, § 19 k, stk. 6.).

Landbrug & Fødevarer anfører, at sidste afsnit i § 19g, stk. 4, nr. 4. affattes således:

Afsættes der husdyrgødning til andre bedrifter, må der ikke udbringes husdyrgødning på arealer i fosforklasse 1-3, jf. bilag 3, punkt C, eller på arealer, der er omfattet af fosforklasse 1-3 ifølge bilag 4, nr. 1, punkt A og B, medmindre disse udbringer under 1,0 dyreenheder pr. ha pr. planperiode på bedriften.

Afsnittet erstatter nuværende udkast ”Der må ikke afsættes husdyrgødning til andre bedrifter, der udbringer husdyrgødning i fosforklasse 2-3, jf. bilag 3, punkt C, eller på arealer, der kan omfattes af fosforklasse 1-3 ifølge bilag 4, nr. 1, punkt A og B, medmindre disse udbringer under 1,0 dyreenheder pr. ha pr. planperiode på bedriften”.

Landbrug & Fødevarer anfører, at den foreslåede ændring er mere klar samtidig med, at den lever op til hensigten.

Ifølge KL skal tilføjes "... eller på arealer, der kan omfattes af fosforklasse 2-3 ifølge bilag 4, nr. 1, punkt A og B ...." tilsvarende i §19 g, stk. 4, 4)

Landbrug & Fødevarer anfører vedrørende BAT niveau for den relevante kategori. I nyere miljøgodkendelser er der typisk BAT vilkår for fosfor, og her er ingen problemer. I ældre godkendelser er der ikke altid et fastlagt BAT vilkår for fosfor. Der opfordres til, at denne problemstilling håndteres og præciseres i en vejledning.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

I forhold til de fastsatte kriterier skal Miljøstyrelsen påpege, at hovedreglen er, at emissionerne af N ab dyr og P ab dyr ikke forøges. En forøgelse af P ab dyr kan kun accepteres, hvis det på baggrund af klare generelle kriterier kan fastslås, at der ikke kan være et miljøproblem. For at sikre beskyttelsesniveauet i fosforklasse 2 og 3 skal niveauet helt ned på 1,0 DE/ha. Da der er risiko for lidt større forøgelser af fosforoverskuddet på baggrund af anmeldelser efter § 19g i forhold til § 19f, er det nødvendigt at inddrage fosforklasse 1. Styrelsen er dog af den opfattelse, at det i fosforklasse 1 kun er nødvendigt at fastsætte et krav om 1,2 DE/ha. I forhold til kriterierne i § 19g, stk. 4, nr. 3, er styrelsen desuden blevet opmærksom på, at det i forhold til normtallene for 2008/2009 kun er nødvendigt med en beregning i forhold til N ab dyr, da kravet udelukkende har grundlag i beskyttelsen i forhold til nitratudvaskningen.

Miljøstyrelsen fastholder, at det er nødvendigt at inddrage arealer, der kan omfattes af fosforklasserne ifølge bilag 4.

Miljøstyrelsen skal i den forbindelse gøre opmærksom på, at bilag 4 er blevet skærpet senest i 2011. Hvis anmeldeordningen skal kunne bruges af godkendelser fra før 2011, skal arealer, der kan omfattes af fosforklasse 2-3 ifølge bilag 4, nr.1, punkt A og B, derfor også inddrages i anmeldeordningen. Miljøstyrelsen anser det ikke for at være relevant på nuværende tidspunkt at differentiere mellem godkendelse givet før og efter 2011, da det vil være nogle år før anmeldeordningen vil være relevant for godkendelse givet efter 2011.

Miljøstyrelsen er enig i, at der er behov for vejledningsmateriale i forhold til BAT. Bekendtgørelsesudkastet er ændret for så vidt angår formuleringerne omkring aftalearealerne.

§ 16 godkendelsen Kolding kommune anfører, det er en forudsætning at § 16 godkendelsen er lavet med under 1,0 DE/ha, for hvordan er det ellers muligt at fastholde 3. mand på 1,0 DE/ha? Og hvis § 16 skal laves om til max. 1,0 DE/ha, hvilken hjemmel er der så til at kræve § 16 godkendelse ændret?

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Miljøstyrelsen mener ikke, at det er en nødvendig forudsætning for anvendelse af anmeldeordningen, at § 16 godkendelsen ændres. Kravet i anmeldeordningen ligger ud over § 16 godkendelsen og kommunen har ikke hjemmel til at kræve § 16 godkendelsen ændret. Det er dermed op til anmelderen at beslutte, om han ønsker at ændre sine udbringningsarealer eller sikre sig, at 3. mand overholder betingelsen.

Ved manglende overholdelse af betingelserne i en anmeldeordning, vil driften på det husdyrbrug, der har indgivet anmeldelsen være i strid med den konkrete anmeldeordning og det betyder samtidigt, at husdyrbruget ikke opfylder betingelserne for at undgå tilladelses- eller godkendelsespligt efter husdyrgodkendelsesloven.

Bemærkningerne medfører ingen ændringer i bekendtgørelsesudkastet.

Anmeldeordning - Miljøeffektive teknologier eller teknikker

§ 19 h

Landbrug & Fødevarer anfører, at det er altafgørende for udvikling og markedsintroduktion af nye miljøteknologier, at de er afprøvet under praktiske forhold. Derfor ser Landbrug & Fødevarer særdeles positivt på anmeldeordningen for miljøeffektive teknologier og teknikker. Det danske udviklingsmiljø for miljøteknologier er præget af mange små og mellemstore innovative virksomheder, som i tæt samarbejde med husdyrproducenter, udvikler og markedsmodner nye teknologierne. Dette unikke udviklingsmiljø skal understøttes og udvikles, hvilket anmeldeordningen kan bidrage til. Det er dog administrationen af anmeldeordningen i praksis, der vil afgøre om den vil få denne positive effekt. Det er derfor vigtigt, at alle interessenter (udviklere – producenter – brugere) inddrages ved fastlæggelsen af de administrative retningslinjer for ordningen. Det skal i den forbindelse bemærkes, at også ejendomme, der ikke er omfattet af anmeldeordningerne, dvs. ejendomme uden en § 11 eller § 12 godkendelse, bør være omfattet af en administrativ praksis, der fremmer test og afprøvning af miljøteknologi.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Det skal bemærkes, at det allerede i dag er muligt for husdyrbrug, at deltage i afprøvning af nye miljøteknologier. I nogle tilfælde kræver deltagelsen i et forsøg en tilladelse eller godkendelse efter husdyrgodkendelseslovens §§ 10-12. Anmeldeordningen udvider området for at deltage i forsøg uden at det kræver en miljøgodkendelse, når betingelserne i ordningen er opfyldt. Dermed bliver den administrative praksis lettere end i dag og det bidrager til at fremme udviklingen og markedsintroduktionen af ny teknologi.

Når der afprøves miljøteknologier, sker det for at blive klogere på om den pågældende miljøteknologi har den forventede effekt for miljøet, når den anvendes i praksis. En sådan afprøvning indebærer en vis risiko for, at miljøteknologien ikke fungerer som forventet. Da anmeldeordningen i øvrigt har et bredt anvendelsesområde for hvilke miljøteknologier der kan afprøves, er det fundet mest hensigtsmæssigt, at afprøvningen sker på husdyrbrug, der i forvejen har en høj miljøbeskyttelse og teknologisk standard. Hermed begrænses risikoen for natur og miljø mest muligt under afprøvningen af miljøteknologien. Derfor gælder ordningen for ejendomme med en § 11 eller § 12 godkendelse.

De fremkomne bemærkninger giver ikke anledning til at ændre bekendtgørelsesudkastet.

Afprøvning

Svinerådgivning Vest samt Rådgivningscenter Heden og Fjorden mener, at generelt set ville det være fornuftigt IKKE at afgrænse mulighederne for anvendelse af denne anmeldeordning til kun at gælde AFPRØVNING!? En hvilken som helst indførelse af miljøforbedrende tiltag burde kunne ansøges og tillades via denne ordning. Det vil signalere positiv særbehandling til de dele af erhvervet som aktivt går ind i debatten og forsøget på at mindske påvirkningen af vores natur.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Anmeldeordningen om afprøvning af miljøeffektive teknologier eller teknikker er udarbejdet som opfølgning på Husdyrreguleringsudvalget, som anbefalede, "at der indføres bestemmelser for forsøg og afprøvning af ny miljøteknologi til husdyrproduktionen inden for godkendelsessystemets rammer. Det skal i den forbindelse tilstræbes, at rammerne herfor bliver tilstrækkeligt fleksible til at skabe et større incitament for landmand til at deltage i forsøgsaktiviteter, men samtidig sikrer, at udvikling og ventilation sker under hensyntagen til det til enhver tid gældende beskyttelsesniveau."

Anmeldeordningen har således til hensigt at fremme afprøvningen af miljøteknologier. En eller flere anmeldeordninger, der fremmer anvendelsen af miljøteknologier vil have et andet formål og vil kræve, at der opstilles andre betingelser, end nærværende anmeldeordning.

De fremkomne bemærkninger giver ikke anledning til at ændre bekendtgørelsesudkastet.

Vilkår

KL anfører, at det bør overvejes at tilføje en bestemmelse om, at teknologien i afprøvningsperioden kan erstatte evt. krav til teknologi fastsat i miljøgodkendelsen - i det omgang, kommunen vurderer, at den giver samme effekt.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Det fremgår af § 19e, stk. 3, at kommunalbestyrelsen kan lade det indgå i deres afgørelser, at konkrete vilkår en tilladelse eller godkendelse ikke finder anvendelse som følge af anmeldelsen.

De fremkomne bemærkninger giver således ikke anledning til at ændre bekendtgørelsesudkastet.

Revurdering

KL anfører, at det bør overvejes, at indføre en bestemmelse om, at kommunen kan bestemme, at projektet ikke må løbe ud over fristen for næste revurdering/må løbe til næste revurdering. Det vil ofte være mere håndterbart for kommunen.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Miljøstyrelsen lægger vægt på, at der gives tilstrækkelig tid til afprøvningen. Afprøvningsperioden bør derfor ikke kunne afkortes, heller ikke selvom det kunne være hensigtsmæssigt i forhold til en revurdering.

Miljøstyrelsen mener, at spørgsmålet bør løses i forhold til en revurdering, ved at kommunalbestyrelsen ser bort fra evt. miljømæssige fordele ved den miljøteknologi der afprøves, når husdyrbruget revurderes.

De fremkomne bemærkninger giver således ikke anledning til at ændre bekendtgørelsesudkastet.

§ 19 h, stk. 2

KL anfører, at det er meget positivt, at der bliver lettere adgang til at afprøve miljøeffektive løsninger. KL vurderer dog, at kommunerne kommer til at bruge en del tid på ordningen, da der skal foretages en del omfattende og komplicerede vurderinger (jf. §19 h, stk. 2, pkt. 3).

Formuleringen af stk. 2, 3) er ifølge KL ret knudret. Skriv f.eks.: "Forureningen fra husdyrbruget øges ikke som følge af det anmeldte". Selve anmeldelsen kan jo godt finde sted inden kommunen har vurderet noget. Efter indsendelsen vurderer kommunen, om dette – og en række andre krav – faktisk er opfyldt.

KL spørger, om der menes den samlede forurening fra husdyrbruget uanset hvordan emissionerne er fordelt på de enkelte staldafsnit? Nogle staldafsnit vil være tættere beliggende på f.eks. naturområder end andre.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

De fremkomne bemærkninger tages til efterretning. Bekendtgørelsesudkastet er ændret på baggrund af de fremkomne bemærkninger.

§ 19h, stk. 2, nr. 1

Landbrug & Fødevarer anfører, at husdyrbrug, der er omfattet af § 11 og § 12 godkendelser, har som regel indført teknologi som følge af miljøgodkendelsen. Det vil derfor ofte være husdyrproduktioner uden godkendelser, som vil være interesseret i at afprøve ny teknologi. Derfor bør der ikke være en begrænsning i forhold til staldanlæg, der benyttes til afprøvning.

Kolding kommune anfører, hvorfor skal husdyrbruget være godkendt efter husdyrloven for at kunne afprøve nye teknikker?

Svinerådgivning Vest samt Rådgivningscenter Heden og Fjorden mener, at det burde være muligt for ikke-miljøgodkendte ejendomme at komme i betragtning til denne anmeldeordning.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Når der afprøves miljøteknologier, sker det for at blive klogere på, om den pågældende miljøteknologi har den forventede effekt for miljøet, når den anvendes i praksis. En sådan afprøvning indebærer en vis risiko for, at miljøteknologien ikke fungerer som forventet. Da anmeldeordningen i øvrigt har et bredt anvendelsesområde for, hvilke miljøteknologier der kan afprøves, er det fundet mest hensigtsmæssigt, at afprøvningen sker på husdyrbrug, der i forvejen har en høj miljøbeskyttelse og teknologisk standard. Hermed begrænses risikoen for natur og miljø mest muligt under afprøvningen af miljøteknologien.

De fremkomne bemærkninger giver ikke anledning til at ændre bekendtgørelsesudkastet.

§ 19h, stk. 3

Svinerådgivning Vest samt Rådgivningscenter Heden og Fjorden mener at afstanden på 100 m til naboer og natur kan undre, -det er jo netop i de situationer hvor natur/naboer ligger meget tæt på ejendommene, at der er særligt BEHOV for at teste eller implementere denne type teknologier?!?

Svinerådgivning Vest samt Rådgivningscenter Heden og Fjorden anfører, at hvis §19h, stk. 2, fastlægger dyreholdets uændrede størrelse som et krav bør afstanden til naboer/natur ikke have nævneværdig betydning idet man jo næppe kan forestille sig en teknologi som ØGER udledningen i forhold til nudriften?!? Det er klart at der i forbindelse med afprøvning/implementering kan være andre typer gener, men disse vil efter undertegnede vurdering begrænses til øget antal transporter samt periodiske gener i form af støj eller lugt. Men gener af denne type kan naboer SAGTENS forholde sig til og kommentere på i høringsperioden! Det er Svinerådgivning Vest samt Rådgivningscenter Heden og Fjordens vurdering at naboer i de fleste tilfælde vil være MEGET positive for at få testet en teknologi der kan mindske de konstante og længerevarende gener der er forbundet med at være nabo til et husdyrbrug...

Miljøstyrelsens bemærkninger:

En afprøvning indebærer en vis risiko for, at miljøteknologien ikke fungerer som forventet, og kan desuden øge påvirkningen af naboer pga. f.eks. færdsel og støj etc. I øvrigt vil afprøvning kunne indebære bygningsmæssige ændringer, som også kan være til gene for naboerne. På den baggrund er det besluttet at fastlægge et afstandskrav til naboerne på 100 m.

Anmeldeordningen berører ikke muligheden for som hidtil at søge om tilladelse eller godkendelse – eller for kommunen til at give påbud. Det fremgår af Miljøstyrelsens husdyrvejledning, at efterkommelse af et påbud om fysisk lovliggørelse ikke udløser godkendelsespligt.

De fremkomne bemærkninger giver ikke anledning til at ændre bekendtgørelsesudkastet.

§ 19h, stk. 4. nr. 3

Landbrug & Fødevarer anfører, at i visse situationer, hvor der anvendes renseteknologier med filtermateriale, vil et krav om, at bygningsmassen ikke må overstige 250 m³ være for størrelsesmæssigt begrænsende for gennemførelse af afprøvningerne. Det skal være muligt at etablere en bygning på op til 300 m³ og det skal være muligt at ansøge om dispensation for dette krav.

Svinerådgivning Vest samt Rådgivningscenter Heden og Fjorden anfører, at det er uklart hvorfor bygningsrumfang er relevant når man jf. afsnit 5 definerer klart hvilke rammer der er for udformningen.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Anmeldeordningerne bygger på den forudsætning, at ordningerne udtømmende skal gøre op med hvilke krav der er nødvendige at stille for at sikre natur, miljø, landskab og omgivelser. Det er ikke meningen, at der skal stilles yderligere betingelser i form af vilkår i kommunalbestyrelsens afgørelse på baggrund af en anmeldelse. Det ligger derfor udenfor rammerne for anmeldeordningen at give mulighed for at dispensere fra kravene i ordningen.

Kravet om at bygningsmassen ikke må overstige en nærmere fastlagt rumfang er fastlagt med henblik på at kunne gennemføre afprøvninger uden at tilsidesætte hensynet til omkringboende og hensynet til varetagelsen af de landskabelige hensyn. For at give lidt større fleksibilitet i ordningen, men uden at tilsidesætte hensynet til naboer og landskab, har Miljøstyrelsen ændret bestemmelsen, så der gives mulighed for større bygninger, hvis de holdes i samme byggestil, som det eksisterende byggeri.

§ 19h, stk. 4. nr. 4

Landbrug & Fødevarer anfører, at det giver problemer i forhold til afprøvning af nye teknologier vedr. ammoniak. Det skal være muligt at ansøge om dispensation for dette krav.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Anmeldeordningerne bygger på det princip, at det anmeldte ikke skal tillades eller godkendes, hvis det opfylder kravene i ordningen. Anmeldeordningerne bygger desuden på den forudsætning, at ordningerne udtømmende skal gøre op med hvilke krav der er nødvendige at stille for at sikre natur, miljø, landskab og omgivelser. Der skal ikke stilles yderligere betingelser i form af vilkår i kommunalbestyrelsens afgørelse på baggrund af en anmeldelse. Det ligger derfor udenfor rammerne for anmeldeordningen at give mulighed for at dispensere fra kravene i ordningen.

De fremkomne bemærkninger giver ikke anledning til at ændre bekendtgørelsesudkastet.

§ 19h, stk. 4. nr. 5, litra a

Landbrug & Fødevarer anfører, at for en række renseteknologier med filtermateriale er der behov for forskellige udformninger. Højden vil i visse tilfælde skulle være højere end nærmeste bygnings højde målt fra kote til tagskæg. I særlige tilfælde skal det være muligt at ansøge om dispensation om en bygningshøjde svarende til taghøjde på det eksisterende byggeri.

”Kote” bør ifølge Landbrug & Fødevarer ændres til ”terræn”.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Da der er landbrugsbygninger, hvor der er en forholdsvis lav højde målt fra terræn til tagskæg på bygningernes langside, vil kravet kunne begrænse eller endog udelukke muligheden for at afprøve teknikker på sådanne bygninger, samtidig med at der tages de fornødne hensyn til omgivelserne. I lyset heraf ændres bestemmelsen.

Det bemærkes, at dermed bliver spørgsmålet om ordet: "kote" skal ændres til: "terræn" uaktuelt, idet udtrykket udgår af bestemmelsen.

Anmeldeordningerne bygger på det princip, at det anmeldte ikke skal tillades eller godkendes, hvis det opfylder kravene i ordningen. Anmeldeordningerne bygger desuden på den forudsætning, at ordningerne udtømmende skal gøre op med hvilke krav er nødvendige at stille for at sikre natur, miljø, landskab og omgivelser. Der skal ikke stilles yderligere betingelser i form af vilkår i kommunalbestyrelsens afgørelse på baggrund af en anmeldelse. Det ligger derfor udenfor rammerne for anmeldeordningen at give mulighed for at dispensere fra kravene i ordningen.

§ 19h, stk. 4, nr. 5, litra b

"er sket" bør ifølge Landbrug & Fødevarer ændres til "sker".

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Miljøstyrelsen er enig. Bekendtgørelsesudkastet er ændret i overensstemmelse hermed.

§ 19h, stk. 5

Svinerådgivning Vest samt Rådgivningscenter Heden og Fjorden anfører, at 3 år er en kort tidshorisont, hvis teknologien skal indgå i VERA-test.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Bestemmelsen giver som udgangspunkt mulighed for afprøvning i op til tre år, men kommunalbestyrelsen har mulighed for at forlænge afprøvningsperioden med op til et år.

En VERA-test tager normalt et til halvandet år. Herudover må der forventes, at der vil være behov for en indkøringsperiode under opstarten af afprøvningen. Med den opstillede tidshorisont vil der være mellem halvandet og to et halvt år til at indkøre miljøteknologien.

Det er på den baggrund Miljøstyrelsens opfattelse, at tre til fire år vil være en tilstrækkelig periode til at kunne gennemføre den nødvendige afprøvning af miljøteknologien, også selvom afprøvningen sker ved gennemførelse af en VERA-test.

De fremkomne bemærkninger giver ikke anledning til at ændre bekendtgørelsesudkastet.

§ 19h, stk. 6

Svinerådgivning Vest samt Rådgivningscenter Heden og Fjorden anfører, at det er uklart hvad denne bestemmelse skal regulere?

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Bestemmelsen skal sikre, at det opførte ikke vil medføre en væsentlig indvirkning på miljøet eller omgivelserne. Kravet sikrer, at byggerier, der ikke opfylder kravene i stk. 4, nr. 5, litra b, fjernes, når de ikke længere anvendes til det formål, de blev opført med henblik på.

De fremkomne bemærkninger giver ikke anledning til at ændre bekendtgørelsesudkastet.

Anmeldeordninger for naturafgræsning

§ 19i og j

Det glæder foreningen "Danske Lammeproducenter" at der åbnes op for en nemmere tilgang til miljøreglerne, når det gælder græssende dyr.

Danmarks Naturfredningsforening vil især fremhæve deres tilfredshed med at de foreslåede ændringer vil blive lettere at etablere besætninger til naturpleje.

Dansk Fåreavl kan i høj grad støtte, at det bliver mere enkelt at foretage ændringer med hensyn til hold af husdyr. Foreningen støtter også klart gennemførelsen af den skitserede anmeldeordning vedr. afgræsning af naturarealer.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Miljøstyrelsen kvitterer for de fremkomne bemærkninger, som ikke giver anledning til at ændre i bekendtgørelsesudkastet.

Dyrevelfærd

Fødevareministeriet anfører, at dyrevelfærdsreglerne for udegående dyr fremgår af dyreværnsloven¹ §§ 1-3, og for så vidt angår heste også af Lov om hold af heste² og af bekendtgørelse om udegående heste³. Herudover har Dyreværnsrådet og Det Veterinære Sundhedsråd lavet en fælles udtalelse om udendørs hold af dyr i vinterperioden og i perioder med vinterlignende vejr. Bekendtgørelsen om udegående heste og retningslinjerne i udtalelsen om udendørs hold af dyr i vinterperioden og i perioder med vinterlignende vejr er de mest præcise retningslinjer for hold af heste, kvæg, får og geder, der går ude om vinteren.

Efter bekendtgørelsen og udtalelsen skal "udegående dyr i vinterperioden og i perioder med vinterlignende vejr have adgang til læskur eller bygning, hvor alle dyr samtidigt kan hvile på et tørt, strøet leje. Kravet om læskur eller bygning kan fraviges under forudsætning af, at dyrene holdes på store arealer, hvorpå der er beplantning, som yder en høj grad af både læ og beskyttelse mod nedbør og har en særligt veldrænet bund (f.eks. et tykt lag grannåle). Kravet om læskur eller bygning kan alene under disse forudsætninger fraviges for dyr af hesteracerne Islandsheste og Shetlandsponyer, kvægracerne Skotsk Højlandskvæg, Angus, Galloway, Hereford samt alle fåreracer. For heste og kvæg skal der være tale om dyr af rene racer med stambog, eller dyr som dokumenterbart er mindst 7/8-rene racedyr."

Udgangspunktet er således, at dyr, der går ude i vinterperioden skal have adgang til et tørt, strøet leje, hvor de alle kan hvile samtidigt i læskur eller bygning. Kravet kan dog fraviges under forudsætning af, at arealerne dyrene holdes på er store og med en beplantning, der kan yde høj grad af læ og beskyttelse mod nedbør og som har en veldrænet bund, eksempelvis et tykt lag grannåle, så dyrene efter behov kan finde et tørt leje. Fødevarestyrelsen er over årene blevet bekendt med en række sager, hvor dyr, der går ude hele døgnet i vinterperioden, blev holdt på arealer, der ikke giver tilstrækkelig beskyttelse mod vejr og vind, samt mulighed for at hvile på et tørt leje. Det er derfor styrelsens opfattelse, at en anmeldeordning baseret på udendørs hold af dyr i vinterperioden, hvor det ikke er muligt at etablere læskur eller bygning, såfremt der findes et behov herfor, er dyrevelfærdsmæssigt betænkeligt.

Hertil kommer, at der også er en række øvrige krav til udendørs hold af dyr i vinterperioden, der ifølge reglerne for hold af heste og udtalelsen skal imødekommes, herunder at dyrene skal være i godt huld, have kraftigt hårlag, skal tildeles supplerende foder og have permanent adgang til vand, så dyrenes velfærd sikres gennem hele vinterperioden.

Fødevareministeriet forudsætter, at ændringen af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen alene vedrører de godkendelsesmæssige og miljømæssige forhold, og at disse ikke er til hinder for, at dyrevelfærdsreglerne kan efterleves.

---

¹ Lovbekendtgørelse nr. 1343 af 4. december 2007 af dyreværnsloven

² Lov nr. 528 af 6. juni 2007 om hold af heste

³ Bekendtgørelse nr. 1005 af 9. oktober 2008 om udegående heste

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Miljøstyrelsen kan bekræfte, at ændringen af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen alene vedrører de godkendelsesmæssige og miljømæssige forhold. Miljøstyrelsen er af den opfattelse, at afgørelsen på baggrund af en anmeldelse kun kan udnyttes, hvis det kan ske under overholdelse af dyrevelfærdsreglerne. Miljøstyrelsen vil vejlede om dette.

De fremkomne bemærkninger giver ikke anledning til at ændre i bekendtgørelsesudkastet.

Tilskudsforbrug

Landbrug & Fødevarer finder det afgørende at ordningerne er så fleksible, at de ikke bliver en hindring for at opfylde fx dyrevelfærdsmæssige krav, (jf. ad 1b i høringsnotatet). Der er f.eks. krav om, at heste, der går ude hele året, skal tildeles supplerende foder, hvilket modarbejdes af eller strider mod regler i tilskudsordningen til pleje af græs- og naturarealer i Natura 2000 områder.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Anmeldeordningen vedrører alene de godkendelsesmæssige og miljømæssige forhold. Miljøstyrelsen er af den opfattelse, at afgørelsen på baggrund af en anmeldelse kun kan udnyttes, hvis det kan ske under overholdelse af dyrevelfærdsreglerne. Kan græsningsdyreholdet ikke leve op til dyrevelfærdskravene, vil det forhindre husdyrproducenten i at etablere dyreholdet på baggrund af en anmeldelse.

Bemærkningen giver ikke anledning til at ændre bekendtgørelsesudkastet.

§ 19i, stk. 3

Landbrug & Fødevarer anfører, at dyrehold til naturplejeformål, der skal på stald en del af året, må i perioden 1. oktober – 30. april, maksimalt have en gødningsproduktion svarende til 15 dyreenheder årligt. Landbrug & Fødevarer savner dokumentation for, hvad der begrundet fastsættelse af en øvre grænse på 15 dyreenheder.

Landbrug & Fødevarer anfører, at det vurderes, at der ud af ca. 340.000 hektar plejekrævende natur i Danmark, er ca. 150.000 hektar der er karakteriseret ved manglende eller utilstrækkelig pleje. Hvis der skal være lønsomhed i naturplejen, og hvis flest mulige skal have glæde af anmeldeordningen, er der behov for en højere grænse end 15 dyreenheder. Der er ofte tale om arealer af en størrelse, hvor 15 DE ikke rækker til en dækkende naturpleje.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Det er kun vinteropstaldningen, der er begrænset til 15 DE. Baggrunden er, at der i vinterhalvåret vil blive produceret husdyrgødning, som det ikke er muligt, at miljøvurdere konsekvenserne af. De 15 DE er jo husdyrgødning, som må placeres andre steder end naturarealerne. I husdyrgodkendelsesloven er der fastsat en nedre grænse for tilladelser på 15 DE, idet husdyrgødning fra under 15 DE isoleret set vurderes at være under VVM reglernes bagatelgrænse. Denne forudsætning er videreført i anmeldeordningen. Er der behov for et større antal dyr, vil det være muligt at søge om tilladelse eller godkendelse efter de almindelige regler i husdyrgodkendelsesloven.

De fremkomne bemærkninger giver ikke anledning til at ændre i bekendtgørelsesudkastet.

§ 19i, stk. 4 og 19j, stk. 3

Landbrug & Fødevarer anfører, at formuleringen af de her anførte tekster læses således, at ”tilhørende” gælder for opdræt. Men det er upræcist, om tyrekalve samt tyre og stude, gælder dyr fra ammekøer eller det også gælder malkekvægracer. Det bør præciseres at det også gælder malkekvægracer, da flere landmænd, som foretager naturplejegræsning med studede dyr fra malkekvægesætninger. Der er krav om, at studningen skal registreres i CHR systemet, hvorfor der ikke bør være problemer med at adskille græsningsdyr fra

eventuelle konventionelle produktionsdyr. Den her anførte læsning af teksten bør gøres tydeligere for eksempel ved at anføre ”generelt” efter tyre og stude.

Landbrug & Fødevarer finder, at ordningen også bør omfatte kvier. Der er en betragtelig mængde kvier i Danmark, der i perioden op til kælvning og efter mælkeproduktionen, med fordel vil kunne bruges til naturplejeformål.

Advokatrådet har bemærket, at der ikke ses anført af en baggrund anført for, at dyreholdet er begrænset til de i § 19 J, stk. 3 anførte dyretyper. Af praktiske grunde kunne stykket således udgå, så der også var mulighed for at lette sagsbehandlingen med mere eksotiske dyr, som for eksempel dyr af lamafamilien, kamelfamilien, strudsehold og i øvrigt andre dyr omfattet af husdyrloven. Stykke 3 bør derfor blot udgå af bestemmelsen, for at skabe lighed mellem forskellige typer husdyrhold.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Anmeldeordningen gælder ikke opdræt og tyrekalve fra malkekvægracer. Det er netop præciseret, at det er opdræt og tyrekalve tilhørende ammekøer. Baggrunden er, at det ikke er formålet med anmeldeordningen at inddrage malkekøer, da det vil medføre risiko for, at anmeldeordningen ville kunne anvendes til at udvide malkekvægproduktionen og dermed omgå det almindelige krav om tilladelse eller godkendelse. Det skal desuden tilføjes, at dyreholdet netto skal fjerne næringsstoffer fra arealerne.

Bestemmelsen er præciseret i forhold til bekendtgørelsesudkastet.

Advokatrådet har bemærket, at såfremt man af politiske årsager vil fastholde § 19 J, stk. 3, bør man overveje hvorledes § 19 J, stk. 6, kan overholdes på langt sigt, for eksempel efter ejerskifter med videre.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

En tilladelse, godkendelse eller afgørelse om anmeldelse udstedes til husdyrbruget som sådan - ikke som en personlig afgørelse, tilladelse eller godkendelse til ejeren af husdyrbruget. Når husdyrbruget sælges eller falder i arv, følger afgørelsen, tilladelsen eller godkendelsen derfor med. Det vil sige, at den nye ejer, der driver husdyrbruget videre, kan gøre brug af den eksisterende afgørelse, tilladelse eller godkendelse. Det er et almindeligt indarbejdet princip inden for miljøområdet, at en godkendelse af en bestemt virksomhed er knyttet til selve virksomheden og ikke er afhængig af, hvem der er ejer af virksomheden, jf. dommen optrykt i Ugeskrift for Retsvæsen 2003.1371 V.

De fremkomne bemærkninger giver ikke anledning til at ændre i bekendtgørelsesudkastet.

§ 19 i, stk. 5 og § 19 j, stk. 4

Landbrug & Fødevarer finder det positivt (jf. ad 1b i høringsnotatet), at der er den fleksibilitet i ordningen, at arealer der ikke udgør § 3, Natura2000 eller fredede område, kan udgøre op til 50 % af arealet. Det giver bedre mulighed for at binde mindre og ellers urentable naturarealer sammen.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Miljøstyrelsen kvitterer for, at Landbrug & Fødevarer er enige i prioriteringen af fleksibiliteten i ordningen.

Bemærkningen giver ikke anledning til at ændre bekendtgørelsesudkastet.

§ 19 i, stk. 5 og § 19 j, stk. 4 - plejeaftaler

Landbrug & Fødevarer finder en ordning for naturgræsning meget positiv, men er helt uforstående overfor den begrænsning, der findes i bekendtgørelsen om at 50 % af arealerne skal være omfattet af en aftale med en offentlig myndighed. Dette skal også ses i lyset af, at det så sent som i 2011 blev vurderet, at det samlede areal med beskyttet og potentielt plejekrævende natur i Danmark er på 343.000 ha. Landbrug & Fødevarer skal derfor opfordre til, at disse begrænsninger fjernes. Kravet vil i øvrigt sætte alt for store begrænsninger i forhold til at få afgræsset naturarealer. Desuden kunne det være fordelagtigt med en præcisering af hvad en

plejeaftale dækker over. Omfatter det f.eks. arealer hvor det muligt at søge støtte til pleje af græs og naturarealer eller hvor der er givet tilsagn om støtte?

Landbrug & Fødevarer anfører, at det desuden vil være formålstjeneligt med en henvisning til forståelsen af "særligt udpegede Natura 2000-arealer", jf. ovenstående.

KL anfører, at det fremgår, at arealerne skal være omfattet af en plejeaftale med en offentlig myndighed. Det er uklart, hvad der konkret menes med en plejeaftale.

Dansk Fåreavl undrer sig over begrænsningerne i § 19i stk. 5 og §19j stk. 4. Når mindst halvdelen af arealerne skal være omfattet af en plejeaftale med det offentlige og være omfattet af Naturbeskyttelsesloven § 3 eller være særligt udpegede Natura 2000 arealer, udelukker man jo hermed at få de mange små private arealer afgræsset under ordningen.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Det er ikke hensigten, at ordningen skal omfatte private arealer, som eksempelvis ejeren ønsker afgræsset, men som ikke er fredede, omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 eller beliggende i Natura 2000-områder.

Anmeldeordningerne i § 19 i og § 19 j åbner for, at afgræsningsdyrehold kan etableres, udvides eller ændres uden en tilladelse eller godkendelse, når der er tale om naturarealer, som er plejekrævende i form af afgræsning. Der er flere plejekrævende naturarealer, end dem der er indgået en plejeaftale for. På den baggrund tages bemærkningen om ikke at begrænse ordningen til efterretning. Bekendtgørelsesudkastet er ændret, så der ikke længere stilles krav om, at arealerne skal være omfattet af en plejeaftale.

Fuglebeskyttelsesområder

KL anfører, at det fremgår det, at mindst halvdelen af arealerne skal være græsningseggede arealer, der enten er fredede, § 3 beskyttede eller særligt udpegede N2000-arealer. Denne afgræsning finder KL unødvendig restriktiv, særlig med tanke på, at store dele af Ribe Marsken ikke er omfattet af Natura2000. Afgræsning af hensyn til fuglelivet, er nemlig her særdeles ønskværdigt. Det foreslås, at EF-fuglebeskyttelsesområder, med fuglearter på udpegningsgrundlaget, der er afhængige af græsning, også bør være omfattet.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Afgrænsningen af de arealer, som er omfattet af ordningen, omfatter fuglebeskyttelsesområder som Ribe Marsken.

Bemærkningerne giver ikke anledning til at ændre bekendtgørelsesudkastet.

Arealer

KL anfører, at de omtales arealer i flæng i begge paragrafer, uden at det er klart om der er tale om de førnævnte fredede, § 3 beskyttede eller særligt udpegede N2000-arealer, eller de tilstødende arealer med permanent græs. Dette er forvirrende og vil give for stort rum for fortolkning.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Arealer i § 19 i og j forstås i alle tilfælde sådan som det er afgrænset i § 19 i, stk. 5 og § 19 j, stk. 4.

Bemærkningerne giver ikke anledning til at ændre i bekendtgørelsesudkastet.

Tilstødende arealer (øvrige arealer)

Danske Lammeproducenter er dog af den opfattelse at "tilstødende arealer" er for snæver en definition. Både af hensyn til naturarealerne og af hensyn til dyrevelfærden bør det være muligt, at flytte dyrene til andre græsgange efter behov, uanset om disse er tilstødende eller fjernereliggende, permanente eller i omdrift. Begrundelsen for dette er, at det er nødvendigt at have et tilstrækkeligt stort antal dyr til at udøve naturpleje

efter hensigten og samtidig, når forholdene kræver det, at fjerne dyrene fra naturarealerne. Dette kan være begrundet i såvel tørke som oversvømmelse eller måske overdreven smitte med parasitter.

Ligeledes vil Danske Lammeproducenter opfordre til, at der medvirkes til at fjerne kravet om læskure til får. Fårene klarer sig udmærket uden læskure året rundt, såfremt de er i godt huld, har et passende uldlag og tilstrækkeligt foder.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

På baggrund af høringsvaret har Miljøstyrelsen vurderet, at der ikke er behov for at stille et krav om, at arealer, der anvendes som en slags aflastningsgræsningsarealer til de arealer, der plejes via afgræsning, skal være tilstødende.

På den baggrund ændres bekendtgørelsesudkastet.

§ 19 i, stk. 6

KL anfører, at kravet om, at hele naturgræsnings-dyreholdet som minimum skal græsse i perioden 1. maj – 30. september harmonerer ikke med naturplaner og handleplaner for bl.a. marskarealerne.

Her skal græsses af hensyn til ynglende eng- og vadefugle, derfor stilles krav om reduceret græsningstryk i perioden 1. marts – 1 (evt. 15.) juni, efter anbefaling fra DCE (tidligere DMU). Ordningen vil derfor ikke kunne benyttes her, og det er uheldigt.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Miljøstyrelsen er enig i, at bestemmelsen i § 19 i, stk. 6, i nogle tilfælde vil kræve en afgræsning, som ikke er forenelig med fuglebeskyttelseshensyn, selv om der ikke må tilskudsfores. Det skal således sikres, at der af hensyn til ynglende eng- og vadefugle kan fastsættes et lavere græsningstryk i perioden fra 1. marts til 1. juni. Bekendtgørelsesudkastet ændres i overensstemmelse hermed.

§§ 19 i, stk. 6 og 19 j, stk. 7

KL anbefaler, at ansøger med en indsendt beregning dokumenterer, at der netto sker fjernelse af næringsstoffer fra arealerne der afgræsses. Alternativt er det nødvendigt, at Miljøstyrelsens udarbejder retningslinjer for og redskab til brug for kommunernes skøn af denne balance.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Formuleringen er genbrugt fra andre krav i godkendelsesbekendtgørelsen netop for, at kommunerne skal kunne anvende eksisterende vejledningsmateriale og praksis.

De fremkomne bemærkninger giver ikke anledning til at ændre i bekendtgørelsesudkastet.

§§ 19 i, stk. 7 og 19 j, stk. 5

KL anfører, at det er uklart om forbuddet mod udbringning af gødning også omfatter tilstødende arealer med permanent græs. Det bør derfor specificeres hvilke arealer, nævnt i stk. 5, det drejer sig om.

KL anfører, at det bør specificeres hvilke typer gødning, der tales om

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Forbuddet gælder alle de anmeldte arealer og omfatter både husdyrgødning og handelsgødning. De tilstødende (nu øvrige) arealer skal derfor i forbindelse med gødningsregnskaberne have en gødningskvote på 0. Miljøstyrelsen er enig i, at dette bør fremgå tydeligere af bekendtgørelsesteksten, som derfor præciseres.

§ 19 i, stk. 8

Kolding kommune spørger, skal lugtniveauet overholdes for det anmeldte dyrehold på 15 DE fordelt over hele året eller på det faktuelle dyrehold på stald, som dermed kan være over 15 DE?

Kolding kommune spørger, er lugtkriterierne ikke allerede overholdt idet dyrene er udegående i 5 måneder om året og dermed ikke indgår i beregningerne i husdyrgodkendelse.dk?

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Det er det faktuelle antal, idet lugtberegningerne altid tager udgangspunkt i antal stipladser, som svarer til den maksimale belægning. Lugtberegningerne skal foretages som om dyrene går på stald hele året. Dette vil blive præciseret i vejledningsmaterialet.

De fremkomne bemærkninger giver ikke anledning til at ændre i bekendtgørelsesudkastet.

§ 19 i, stk. 10

KL anfører, at kravene der skal opfyldes for nye staldanlæg, der ikke etableres i tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesarealer, kan tolkes sådan, at der ikke kræves en landzonetilladelse til disse. Er det hensigten? Hvis ikke, kan det kraftigt anbefales, at tilføje det som et krav i bekendtgørelsen, så misforståelser undgås.

KL anfører, at hvis det er hensigten, at en landzonetilladelse ikke i disse situationer er nødvendig, bør der indføres en bestemmelse om, at kommunen kan give afslag, hvis den vurderer, at det er uforenelig med de landskabelige hensyn. I så fald skal Planloven vel også ændres.

Ansøger bør i alle tilfælde i ansøgningen begrunde størrelsen ud fra de aktuelle dyrs pladsbehov.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Med husdyrgodkendelsesloven blev de hidtidige bestemmelser planloven vedr. krav om landzonetilladelse for husdyrbrug overført fra planloven til husdyrgodkendelsesloven og indarbejdet heri som en integreret del af en tilladelse eller godkendelse efter loven. Husdyrgodkendelseslovens § 22 erstatter ifølge bemærkningerne kravet i planlovens § 35, stk. 1. Denne overførsel af bestemmelserne forudsatte ikke en ændring af planloven, jf. også lovbemærkningerne, hvoraf det fremgår, at bestemmelserne overførtes. Husdyrgodkendelseslovens § 22 omhandler ifølge sin ordlyd tilladelser og godkendelser efter husdyrgodkendelsesloven.

Anmelderordninger træder ifølge husdyrgodkendelseslovens § 17, stk. 3, i stedet for en tilladelse eller godkendelse. Da overførslen skete allerede med husdyrgodkendelsesloven, er der ikke behov for at ændre planloven nu.

Anmeldeordningen lægger op til, at med opfyldelse af de i bestemmelserne fastlagte krav, kan der etableres nye staldanlæg uden tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesarealer. Sådanne anlæg kræver som ovenfor anført ikke en zonetilladelse efter planloven.

Anmeldeordningen kan alene anvendes for et mindre dyrehold på, og der stilles krav til byggeriets størrelse og udformning. Dermed er der taget højde for, at de landskabelige hensyn varetages.

Foranlediget af bemærkningerne om varetagelse af de landskabelige hensyn og henset til, at der med anmeldeordningen ikke bør kunne etableres nye staldanlæg, der kan have en væsentlig indvirkning på landskabet, er det dog vurderet, at anmeldeordningen bør omfatte en bestemmelse om, at staldanlæg opført uden tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesarealer skal fjernes, når de ikke længere anvendes til det formål de er opført med henblik på. Der skal i den sammenhæng henvises til, at i den foreslåede anmeldeordning i § 19h for miljøeffektive teknologier og teknikker er en lignende bestemmelse om fjernelse af byggeri under nærmere bestemte forhold. Med denne ændring mener Miljøstyrelsen ikke, at der behov for en afslagsmulighed.

Det er hensigten, at det skal være muligt fra begyndelsen af at bygge noget, der er "langtidsholdbart" og kan anvendes til forskellige dyretyper omfattet af anmeldteordningen. Det er således ikke hensigten at begrænse muligheden for at kunne etablere et læskur, der senere kan anvendes til en anden dyretype, end den der i første omgang anmeldes, heller ikke selvom det kan kræve en anden form for anlæg.

§ 19 j, stk. 1

Landbrug & Fødevarer savner en begrundelse for at der fastsættes en maksimal grænse på 250 dyreenheder for dyrehold, der er udegående hele året. Vi finder ikke, at der i ordningen skal sættes en øvre grænse for antal dyreenheder for dyrehold, der går ude hele året. Anmeldeordningen bør grundlæggende medvirke til at sikre at større dele af de danske naturarealer bliver plejet af græssende dyr. Der er med stk. 7 netop fastlagt at dyrene netto skal fjerne næringsstoffer fra arealerne ligesom det maksimale græsningstryk er bestemt.

Landbrug & Fødevarer ønsker derfor ikke en øvre grænse for antal dyreenheder, for dyrehold der går ude hele året.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Belgien har fx fået underkendt en erklæringsordning, der vedrørte op til 4-500 kvæg, jf. C-538/09. Miljøstyrelsen har på den baggrund fundet det relevant at opstille en grænse for, hvor mange dyr en husdyrproduktion kan udvides med uden en tilladelse eller godkendelse, også selv om dyrene går ude hele året. Etablering af en husdyrproduktion med 250 dyreenheder vil normalt kræve en godkendelse efter husdyrgodkendelseslovens § 12. Husdyrgodkendelseslovens § 12 er den bestemmelse, der retter sig mod de største husdyrbrug i Danmark. På den baggrund er grænsen for anvendelse af anmeldeordningen fastlagt til 250 dyreenheder.

De fremkomne bemærkninger giver ikke anledning til at ændre i bekendtgørelsesudkastet.

§ 19 j, stk. 3

Kolding kommune spørger, vil en eksisterende konventionel kvægproduktion kunne anmelde en udegående produktion efter § 19 j under et nyt CHR nr. uden at det kræver godkendelse af hele ejendommen?

Miljøstyrelsens bemærkninger:

De kan anmelde produktionen uden godkendelse af hele ejendomme selvom det er samme CHR nr. det skal dog bemærkes, at anmeldeordningen er begrænset til ammekøer med tilhørende opdræt og tyrekalve.

De fremkomne bemærkninger giver ikke anledning til at ændre i bekendtgørelsesudkastet.

§ 19 j, stk. 6

Kolding kommune spørger, kan en anmeldelse til op til 250 DE udegående dyr ændres til konventionel produktion ved brug af anmeldeordningens § 19 d, hvis staldanlægget allerede er på ejendommen?

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Nej. De anmeldte dyr er anmeldt til at gå ude hele året på det anmeldte areal. Dette gælder selvom § 19 d anvendes til at skifte dyretype. Hvis betingelserne i anmelderordningen ikke overholdes, gælder den almindelige hovedregel i husdyrgodkendelsesloven om, at et dyrehold af den størrelse kræver en miljøgodkendelse.

I øvrigt er det en forudsætning for anmeldelse efter § 19 d om skift i dyretype, at lugt- og ammoniakemissionerne fra husdyrbruget ikke øges. Det kan således ikke lade sig gøre i praksis at anvende ordningen til omlægning til konventionel produktion, da det f.eks. vil betyde øgede lugtgener og øget ammoniakemission.

De fremkomne bemærkninger giver ikke anledning til at ændre i bekendtgørelsesudkastet.

§ 19 j, stk. 7

KL anfører, at det er uklart, hvad der menes med "må højst være på 0,5 DE/ha i perioden 1. september til 31. maj." Menes 0,5 DE/ha i 9 måneder (altså 0,375 DE/ha i perioden) eller 0,5 DE/ha på årsplan (altså 0,67 DE/ha i perioden)?

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Der mener 0,375 i perioden. På baggrund af bemærkningerne ændres bekendtgørelsesudkastet.

Økologi

§ 19 k

Økologisk Landsforening er positiv overfor, at der er gjort tiltag til at lette omlægningen til økologi ved at etablere en anmeldeordning. Desværre er det imidlertid vores forventning, at anmeldeordningen i den fremlagte form ikke får nogen værdi i praksis, idet den forekommer at være unødigt stram.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Kriterierne i anmeldeordningen er fastlagt mhp. at sikre, at omlægningen under ingen omstændigheder – og uden fastsættelse af yderligere vilkår - kan medføre væsentlige påvirkninger på miljøet eller kan medføre en skade på miljøet f.eks. i forhold til ammoniaktab og fosforophobning. Kriterierne er således fastlagt mhp. at sikre overholdelse af særligt ved VMM- og habitatdirektivet.

Frilandsproduktion

Udviklingscenter for Husdyr på Friland anfører, at selvom det ikke nødvendigvis er sådan, så starter rigtig mange af de økologiske svineproducenter som frilandsgrise-producenter. Har I overvejet, om anmeldeordningen også kunne omfatte producenter der ønsker at omlægge en konventionel svineproduktion til frilandsproduktion? Det er trods alt den vigtigste "fødekæde" til mere økologisk produktion. Det kunne eventuelt afgrænses til de producenter der ønsker at komme under mærkeordningen "Anbefalet af Dyrenes Beskyttelse" der jo er en Dansk akkrediteret ordning.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Det fremgår af regeringsgrundlaget "Et Danmark, der står sammen", fra oktober 2011, på side 33, at regeringen vil tage initiativer, der gør det muligt at opfylde målsætningen om at fordoble det økologisk dyrkede areal fra 2007 til 2020. Husdyrreguleringsudvalget anbefaler i deres rapport fra juni 2011, side 42, at der etableres nye anmeldeordninger fx for omlægning til økologisk produktion. Det fremgår af Økologisk Handlingsplan 2020, side 18, at regeringen vil færdiggøre det igangværende arbejde med anmeldeordninger for økologisk svineproduktion og naturafgræsning.

I lyset heraf er der alene tale om en anmeldeordning for omlægning til økologisk produktion.

De fremkomne bemærkninger giver ikke anledning til at ændre i bekendtgørelsesudkastet.

§ 19 k, stk. 2

Stk. 2, Svinerådgivning Vest samt Rådgivningscenter Heden og Fjorden anfører, at det er uklart hvorfor IPPC-grænsen skal være afgørende for om husdyrbruget kan komme i betragtning til denne type anmeldelse? Denne grænse indgår ikke i de øvrige anmeldeordninger.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Afgrænsningen af anmeldeordningen til husdyrbrug, der efter anmeldelsen er under grænserne i husdyrgodkendelseslovens § 12, hænger sammen med afstandskravene i stk. 4, som er beregnet ud fra denne maksimale størrelse på husdyrproduktionen.

Hvis en anmeldeordning skal omfatte husdyrbrug, der er omfattet af IE-direktivet, vil det skulle vurderes om ændringen er så væsentlig, at det kræver godkendelse som følge af IE-direktivets artikel 5, stk. 3.

De fremkomne bemærkninger giver ikke anledning til at ændre i bekendtgørelsesudkastet.

§ 19 k, stk. 3

Vedrørende forbuddet mod ændring i sammensætningen af dyreholdet jf. § 19k, stk. 3, så kan Økologisk Landsforening ikke se nogen god grund til dette forbud. Det forekommer helt relevant, at dyreholdet ikke må udvides, men hvis sammensætningen ikke må ændres, vil f.eks. en soholder, som producerer egne slagtesvin reelt blive tvunget ned i dyrehold, fordi økologiske søer ikke producerer så mange årsgrise pr. so som konventionelle. Det er heller ikke muligt at indrette sammensætningen af sin produktion efter, hvad markedet efterspørger, eller at udfase en staldbygning til en bestemt del af produktionen, fordi den ikke kan omdannes til økologisk drift.

...dyreholdets størrelse OG sammensætning må ikke ændres...

Svinerådgivning Vest samt Rådgivningscenter Heden og Fjorden anfører, at når man på denne måde forhindrer ændringer i sammensætningen af dyreholdet på ejendommen gør man ordningen uanvendelig i praksis! Der vil ALTID i en omlægning være tale om ændringer i dyreholdets sammensætning som ikke nødvendigvis betyder en halvering af dyreholdet som krævet i stk 4-5. Det tvinger ansøgerne igennem 2 anmeldeordninger, -først en §19d og derefter en omlægning via §19k.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Dyreholdets størrelse og sammensætning må gerne ændres, men dette skal foretages ved at kombinere denne anmeldelsesordning med § 19 d (skift mellem dyretyper). Alle de nødvendige krav er fastsat heri, og der er ingen grund til at gentage dem i den nye anmeldeordning. Vurderingerne i § 19 k gælder overgangen fra konventionelt til økologisk brug, og disse vurderinger skal ikke sammenblandes med konsekvenserne af skift i dyretype. Disse skal gennemføres efter § 19 d enten før eller efter overgangen til økologisk drift.

De fremkomne bemærkninger giver ikke anledning til at ændre i bekendtgørelsesudkastet.

§ 19 k, stk. 4

Økologisk Landsforening anfører, at vedr. § 19k, stk. 4, så finder Økologisk Landsforening det ikke hensigtsmæssigt eller rimeligt at sætte en afstand til nærmeste mobile hytte. Det giver ikke nogen mening, da dyrene i høj grad går væk fra hytten og gøder, dvs. der er ikke en øget risiko for fordampning fra hytten sammenholdt med det øvrige areal, og det vil sætte meget store bindinger på udnyttelsen af arealet, som gør det svært at flytte på hytterne, hvilket er væsentlig for at fordele gødningen, da gødningen typisk afsættes på arealet mellem hytte og foder og vandingssteder. Økologisk Landsforening mener derfor kun, at det er 50 meter kravet til nærmeste foldkant, der skal gælde.

Ifølge KLs vurdering, er der ikke umiddelbart fagligt belæg for at fravige afstandskravet blot fordi produktionen halveres. Selvom dyreholdet halveres, kan svinefolde/-hytter uden afstandskrav til § 7 stk. 1-natur medføre en merbelastning af naturområdet, hvis det hidtidige staldanlæg ligger relativt langt fra det sårbare naturområde.

Svinerådgivning Vest samt Rådgivningscenter Heden og Fjorden anfører, at det er uklart hvilken faglig begrundelse der er for undtagelsen vedr. halvering af produktionen? Det må i den forbindelse være mere interessant hvilken deponering husdyrbruget giver anledning til EFTER omlægningen?!

Svinerådgivning Vest samt Rådgivningscenter Heden og Fjorden anfører, at det er meget lange afstande som her kræves til naturområderne! Det er vores vurdering at afstande af denne størrelse gør ordningen svært anvendelig i praksis, idet langt de fleste ejendomme som er relevante til omlægninger af denne type er produktionsejendommene der ikke egner sig til større husdyrproduktioner bl.a. fordi de ligger for tæt på følsom natur.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Det ikke hensigten, at § 19 k, stk. 4, skal omfatte mobile hytter til frilandsgrise. For de mobile hytter gælder afstandskrav fastsat i § 19 k, stk. 5. Dette forhold præciseres i bekendtgørelsesudkastet.

§ 19 k, stk. 5

Med hensyn til forekomst af lavbundsjord, så anfører Økologisk Landsforening, at de en der vil kunne findes mindre arealer med lavbundsjord på rigtig mange ejendomme. Hvis anmeldeordningen skal få en praktisk betydning er det derfor nødvendigt, at reglerne skal forstås således, at det er muligt at opretholde dyreintensiteten på de arealer, der ikke er fosforklassificeret, hvis arealerne i fosforklasse (1 – 3) tages ud som udbringningsareal. Økologisk Landsforening vil dog også gerne stille spørgsmålstegn ved, om arealer i fosforklasse 1 skal være omfattet af punktet, se kommentar længere nede.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Det er korrekt forstået, at man kan friholde arealer med fosforklasse 2-3 som udbringningsareal og derved undgå kravet om 0,6 DE/ha.

De fremkomne bemærkninger giver ikke anledning til at ændre i bekendtgørelsesudkastet.

§ 19 k, stk. 6

Økologisk Landsforening anfører, at vedr. § 19k, stk. 6, så stiller Økologisk Landsforening sig uforstående overfor, at fosforklasse 1 arealer også medregnes. Ligesom i § 19 f, så bør det kun være arealerne i fosforklasse 2 – 3, der udløser restriktioner.

KL anfører, at i sætningen: "medmindre der kun udbringes husdyrgødning svarende til 0,6 pr. ha pr. planperiode ..." mangler en enhed, som formentlig skal være DE.

Landbrug & Fødevarer anfører, at i bestemmelsen omtales fosforklasse 1-3. I overensstemmelse med hvad der er gældende for § 19 f, stk. 3, nr. 3 skal der stå fosforklasse 2-3.

Landbrug & Fødevarer anfører, at hvis anmeldeordningen for en ejendom med fosforklasser indebærer, at der maksimalt må udbringes husdyrgødning svarende til 0,6 DE pr. ha vil ordningen være meget vanskelig at anvende for langt størstedelen af producenterne. Da økologiske producenter ikke må anvende kunstgødning på arealerne som supplement vil begrænsningen indebære, at en lang række afgrøder ikke kan dyrkes rentabelt på bedriften. Det er derfor afgørende for anmeldeordningens reelle effekt, at kravet om maksimal tildeling af husdyrgødning svarende til 0,6 DE/ha begrænses til arealerne med fosforklasser.

Landbrug & Fødevarer foreslår derfor, at § 19 k, stk. 6 ændres som følgende:

Stk. 6. Bedriften, som husdyrbruget er tilknyttet, må på arealer i fosforklasse 2-3, jf. bilag 3, punkt C, eller på arealer, der kan omfattes af fosforklasse 2-3 ifølge bilag 4, nr. 1, punkt A og B, maksimalt udbringe husdyrgødning svarende til 0,6 DE pr. ha pr. planperiode. Dette gælder også husdyrgødning, der afsættes til bedrifter, der udbringer husdyrgødning på sådanne arealer.

Svinerådgivning Vest samt Rådgivningscenter Heden og Fjorden anfører, at der er MEGET skrappe og uacceptable krav mht. P-klasse arealer. Hvis denne bestemmelse skal læses således at der på ejendomme med arealer i fosforklasser 1-3 kun må være et husdyrtryk svarende til 0,6 DE/ha på samtlige udsprængningsarealer, så er ordningen slet ikke relevant!

Svinerådgivning Vest samt Rådgivningscenter Heden og Fjorden anfører, at økologerne vil afskæres muligheden for at gøde deres afgrøder så der kan opnås tilfredsstillende resultater i planteavl og økonomien ved en sådan omlægning fjernes fuldstændig! At tage arealerne ud med vilkår om ikke længere at kunne tilføre husdyrgødning gør ikke ordningen mere anvendelig da økologerne som bekendt heller ikke kan

tilføre arealerne handelsgødning! Resultatet for driften bliver at "prisen" for en omlægning er at landbruget ikke længere kan opretholde en planteavlslsdrift = INGEN omlægninger via denne ordning.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Miljøstyrelsen er opmærksom på, at kravene til fosfor vil mindske interessen for ordningen, men baggrunden for ordningen er, at vi må tage højde for de konkrete faglige vurderinger, der kan være vedrørende økologisk produktion. På grund af et større foderbrug og højere P indhold i foderet vil 1,4 DE/ha økologiske svin give en P-tilførsel på op til ca. 50 kg P/ha, hvor konventionel produktion tilfører op til ca. 30-35 kg P/ha. Ved samme fosforfraførsel på ca. 25 kg P/ha vil det betyde et maksimalt fosforoverskud på 25 kg P/ha ved økologisk produktion mod 5-10 kg P/ha ved konventionel. Da afgrødeudbyttet normalt er betydeligt lavere på økologiske brug med tilsvarende lavere fosforfraførsel, er den samlede konklusion, at en overgang til økologisk produktion medfører en markant forøgelse af fosforoverskuddet ved uændret husdyrproduktion og areal.

I anmeldeordningerne omkring emissionsorienterede justeringer § 19 f tillades udvidelser på ca. 10 %, hvilket potentielt kan øge fosforoverskuddet med 3-4 kg P/ha, hvorfor det kun er nødvendigt at friholde fosforklasse 2 og 3. I § 19 g kan forøgelsen være lidt større, hvorfor fosforklasse 1 er inddraget. Ved anmeldeordningen omkring økologi kan overskuddet til sammenligning øges med over 20 kg P/ha ved uændret produktionsniveau.

KL har korrekt påpeget, at der mangler en enhed i § 19 k, stk. 6, og det skal være dyreenheder.

De fremkomne bemærkninger giver anledning til at præcisere bestemmelsen.

§ 19 k, stk. 7

Økologisk Landsforening anfører, at vedr. § 19k, stk. 7, så bør den ændres, så der står: "Husdyrproduktionen på stald skal efter ændringen overholde beskyttelsesniveauet for lugt ...". Det er misvisende at skrive "hele husdyrproduktionen" da der kun beregnes lugt på grundlag af dyr på stald, når der skal gives miljøgodkendelse efter Husdyrgodkendelsesloven.

Svinerådgivning Vest samt Rådgivningscenter Heden og Fjorden anfører, at det fremgår ikke i bilag 3 pkt. B hvorledes der beregnes lugt for udegående dyr, -denne beregning kan ikke laves på nuværende tidspunkt.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Miljøstyrelsen skal gøre opmærksom på, at lugtvurderingen af frilandsgrise i det nuværende IT-system kan gennemføres ved at indtegne hytterne i worstcase placeringen i forhold til forskellige kategorier af naboer. Det skal på det grundlag tjekkes, om hytterne har den tilstrækkelige afstand til omboende. En sådan metode vil følge praksis for indtegning af markstakke, som også placeres worstcase selvom de mange år er placeret med større afstand.

Umiddelbart vurderer Miljøstyrelsen, at det vil være tilstrækkeligt at tegne hele området af hytter i worstcase situationen som et "staldanlæg" og ikke hver enkelt hytte. De vurderes, at en nærmere analyse af lugtgenerne fra frilandsgrise kunne give grundlag for lavere emissionsnormer og dermed lettelse af afstandskravet til omboende. Skal der anvendes lavere emissionsnormer for lugt i beregningerne, vil det dog kræve et bedre videnskabeligt grundlag.

De fremkomne bemærkninger giver ikke anledning til at ændre i bekendtgørelsesudkastet.

§ 19 k, stk. 8

KL anfører, at det synes unødvendigt restriktivt, hvis det skal forstås sådan, at det ikke er muligt at ændre at ændre fuldspaltegulve i eksisterende stalde til andre mere hensigtsmæssige gulvtyper?

Økologisk Landsforening anfører, at vedr. § 19k, stk. 8 nr., så giver den nuværende formulering ikke mulighed for at renovere eksisterende staldanlæg, der er kun adgang til at bygge. Økologisk Landsforening antager, at det må bero på en fejlformulering. Foreningen forventer, at det er hensigten, og mener, det skal være muligt at renovere og eller ombygge eksisterende stalde, der har været anvendt til konventionel produktion for at få dem til at opfylde økologikravene. Det kan f.eks. handle om at overstøbe fuldspaltegulve, eller at stalden fremover indrettes med dybstrøelse frem for spalter. I princippet kan der også opstå behov for tilpasninger for at leve op til nye økologiregler.

Økologisk Landsforening anfører, at det er endvidere angivet, at byggeriet skal opfylde samme krav som i § 19c stk. 4 nr. 1-4. Der fremgår det af nr. 3, at tilbygning maks. må være 5% / 2 meter bredere end de nuværende staldbygninger. Økologisk Landsforening vil gerne undgå, at der kan opstå problemer med løbegårde med henvisning til denne bestemmelse. Foreningen foreslår derfor, at det specifikt skal fremgå, at der ses bort fra kravet i forbindelse med etablering af løbegårde.

....byggeriet må ikke indebære renovering af eksisterende bygninger...

Svinerådgivning Vest samt Rådgivningscenter Heden og Fjorden anfører, at den faglige begrundelse for denne formulering er uklar! Der er i det økologiske regelsæt krav til andelen af fast gulv/spalter, størrelse af strøede områder samt udearealer som adskiller sig væsentligt fra den traditionelle produktion. Hvis dette ikke kan etableres som renovering/ændring i eksisterende stalde kan ordningen ikke anvendes i praksis.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Der er i administrationen af husdyrgodkendelsesloven en klar praksis for begrebet "renoveringer". Ændringer af gulvtypen kan således gennemføres så længe gulvprofilen ikke ændres. Anmeldeordningerne må ikke bruges til renoveringer af staldanlæg, idet der f.eks. ikke er mulighed for at tage stilling til BAT.

Miljøstyrelsen er enig i, at bestemmelsen ikke er adresseret til løbegårde. Det vil blive præciseret i vejledning, at der skal ses bort fra kravet for så vidt angår løbegårde.

De fremkomne bemærkninger giver ikke anledning til at ændre i bekendtgørelsesudkastet.

§ 19 k, stk. 9, litra a (nu nr. 1)

Landbrug & Fødevarer anfører, at det bør fremgå af vejledningen at de traditionelle galvaniserede hytter falder ind under de accepterede forudsætninger for farve og refleksion.

Svinerådgivning Vest samt Rådgivningscenter Heden og Fjorden anfører, at de fleste hytter på markedet udføres i galvaniseret stål, som jo bliver mat med tiden. Hvis dette vilkår skal opfyldes vil det blive en MEGET fordyrende betingelse idet alle hytter efterfølgende skal males.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Miljøstyrelsen kvitterer for bemærkningen. I vejledning vil det fremgå, at galvaniserede hytter vil kunne falde ind under de accepterede forudsætninger, når de over tid, dvs. 1 – 2 år, bliver mere matte eller gives en ruflet eller børstet overflade, som nedsætter refleksionen fra dem.

De fremkomne bemærkninger giver ikke anledning til at ændre i bekendtgørelsesudkastet.

§ 19 k, stk. 9, litra b og c (nu nr. 2-4)

Økologisk Landsforening anfører vedr. § 19k, stk. 9, b, at max. bør arealet udtrykkes som maks. areal for enkelt dyrshytter.

Økologisk Landsforening anfører, at formuleringen i § 19 k, stk. 9, c) bør tilpasses, så arealet udtrykker det maks. tilladte grundareal i hytter til flere dyr, eller hvor flere hytter er bygget sammen eller opstilles sammen.....". Som punktet står nu, så kan producenterne ikke bruge de fælles hytter, de i dag anvender til

drægtige søer, da den nuværende ordlyd forudsætter, at der er tale om hytter, der er bygget sammen eller stillet sammen i modsætning til hytter, der er bygget som en enhed fra start.

Svinerådgivning Vest samt Rådgivningscenter Heden og Fjorden anfører, at det kan give anledning til mange og lange diskussioner, at man ikke har fastlagt hvor langt der skal være til næste hytte på 40(?) kvm. Samlet areal på 40 kvm, - hvorledes defineres "samlet areal"? Forudsat at vi tolker bestemmelsen korrekt vil grænsen på 40 kvm harmonere meget dårligt med de nyere og meget roste hytter, som er på markedet i størrelsen 25 kvm pr. stk.

Udviklingscenter for Husdyr på Friland anfører, at de 2,5 meter i højden er OK. Og de 40 m² er for så vidt også OK hvis storhytter til flere farende søer regnes – i juridisk forstand – som sammenbyggede hytter. MEN reelt er det jo én hytte hvor der bare er for eksempel fire stier i.

Udviklingscenter for Husdyr på Friland vil gerne henlede opmærksomheden på de store hytter til drægtige søer. De findes og bruges på rigtig mange gårde. De fleste af dem er over 10 m² men trods alt under 40 m².

Både Udviklingscenter for Husdyr på Friland og Svinerådgivning Vest samt Rådgivningscenter Heden og Fjorden har oplyst, at de omtalte hytter på over 10 m² har plads til flere søer.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Det har været sigtet med § 19 k, stk. 9 c, at der skal kunne anmeldes de nævnte fælles hytter. For at understrege dette præciseres bestemmelsen.

Bestemmelsen i § 19 k, stk. 9 c, har til hensigt at sikre både hensigtsmæssige rammer for placering af hytterne under hensyn til driften og varetagelsen af de landskabelige hensyn ved at imødegå, at der kan anmeldes samlede store bygningsanlæg. Det betyder, at det ikke er fundet hensigtsmæssigt at sætte nærmere krav til mindste afstand mellem sammenstillede eller –byggede hytter og heller ikke krav til den maksimale afstand mellem disse. Det må antages, at hytterne i praksis vil blive placeret så samlet som muligt under hensyn til drift og udendørsarealer. Kravet stilles for at sikre, at der ikke kan ske en samlet opstilling af hytter, hvis samlede grundareal er over 40 m². I vejledning vil det blive præciseret, at hvis hytter sammenstilles eller bygges sammen, da skal disse fremstå som enkeltstående enheder i landskabet. I praksis vil det betyde, at der typisk skal være minimum 20 meter mellem de enkelte enheder.

§ 19 k, stk. 9, litra d (nu nr. 5)

Landbrug & Fødevarer anfører, at det skal præciseres at "på arealer der er visuelt sammenhængende" kun omfatter den enkelte mark, da det ikke ses at være rimeligt at udelukke, at der kan placeres hytter på adskilt beliggende marker.

KL anfører, at det er uklart, hvad der menes der med "visuelt sammenhængende"?

Svinerådgivning Vest samt Rådgivningscenter Heden og Fjorden anfører, at **bestemmelsen SKAL udgå!**

Det er alene markens beskaffenhed der er afgørende for hytternes placering og evt. flytning i perioden -som vel at mærke foretages af dyrevelfærdsmæssige hensyn! Det kan ikke være rigtigt at vi skal gå på kompromis med dyrevelfærden for at imødekomme lovens krav om "enkle mønstre og visuel sammenhæng?"

Økologisk Landsforening mener, at dette punkt burde udgå. Hvis det skal administreres helt bogstaveligt, så er det ikke muligt at opfylde. Hvis det administreres mere fleksibelt, så vil alle være usikre på, om det de foretager sig kan accepteres af en kontrollør. Det er en individuel vurdering, om hytterne fremstår ensartede, og producenterne kan ikke leve op til, at de altid skal have samme model hytter til hele produktionen. Der er endvidere forskel på hvilke hytter, der anvendes til farefolde og i drægtighedsfolde, ligesom hytter til slagtesvin, i det omfang de holdes på friland, adskiller sig fra fare- og drægtighedshytter. Der kan også være tale om, at der er kalvehytter på nabomarker til farefolde og folde med slagtesvin.

For at illustrere problemet har Økologisk Landsforening vedlagt to billeder, hvor der står to hyttetyper ved siden af hinanden. Disse to typer skal kunne bruges side om side i samme anlæg, hvis det skal være til at opfylde kravene. Der er endvidere et billede med farefolde og en kalvehytte til kreaturer samt drægtighedshytter i baggrunden samt et billede med to typer drægtighedshytter, hvor den ene er type er mobile kalvehytter, som kan optræde på naboarealer til arealer med farefolde.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Miljøstyrelsen skal henvise til, med "samme udformning" menes, at hytterne fremstår i samme farver og udtryk. Det vil sige, at hytterne ikke nødvendigvis skal være kopier af hinanden, men alle have samme form, fx buede tage.

Dette præciseres i bekendtgørelsesudkastet.

Bestemmelsen vurderes ikke at tilsidesætte dyrevelfærdsmæssige krav. Det vil således være muligt, at opstille og flytte hytterne af hensyn til dyrevelfærd.

§ 19 k, stk. 10

Vedr. § 19k, stk. 10, vil Økologisk Landsforening stille spørgsmålstegn ved, om det er nødvendigt at lade mobile hytter være begrænset af pkt. c, e og f, idet der er væsentlig forskel på hytter og staldanlæg.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Anmeldeordningen skal udelukke, at der kan anmeldes produktioner, der kan have en væsentlig indvirkning på omgivelserne, samtidig skal det sikres at anmeldeordningen ikke tilsidesætter formålet med husdyrgodkendelseslovens § 22 vedr. etablering af anlæg uden tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesarealer.

Bemærkningen giver ikke anledning til at ændre i bekendtgørelsesudkastet.

§ 19 k, stk. 10e (nu nr. 7)

Svinerådgivning Vest samt Rådgivningscenter Heden og Fjorden anfører, at landbrug der udfører erhvervsmæssigt nødvendigt byggeri er normalt undtaget Skovbyggelinjen, det er uklart hvorfor man laver stramning ift. Økologisk landbrug?

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Der er ikke tale om en stramning i forhold til gældende regler. Der er tale om en anmeldeordning, hvor der på grundlag af fastlagte krav i bekendtgørelsen sikres, at der ikke etableres staldanlæg og mobile hytter, der kan have en væsentlig indvirkning på miljøet, herunder på landskabet, hvor skovbryn er et vigtigt landskabelement.

Bemærkningen giver ikke anledning til at ændre i bekendtgørelsesudkastet.

§ 19 k, stk. 11

Det er Svinerådgivning Vest samt Rådgivningscenter Heden og Fjorden opfattelse, at denne bestemmelse burde kunne løses ved indsendelse af anmeldelse jf. § 19d?

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Anmeldeordning om skift i dyretype omfatter ikke den situation, hvor en anmeldt økologisk produktion ændres tilbage til en konventionel produktion. Denne situation bør efter Miljøstyrelsens opfattelse håndteres ved en almindelig tilladelse eller godkendelse efter husdyrgodkendelsesloven.

Bemærkningerne giver ikke anledning til at ændre i bekendtgørelsesudkastet.

Underskrift

§ 22 a

Advokatrådet har bemærket, at forslaget bl.a. har til hensigt at ophæve kravet om personlig underskrift på afgørelser og kravet om indsendelse af kommunale afgørelser. Således foreslås indsat en ny § 22a, hvorefter ”Afgørelser og andre dokumenter i sager vedrørende §§10-12, 16 og 39 eller regler fastsat efter §§ 17, stk. 2, eller 17, stk. 3, 2. pkt., i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug kan udstedes uden underskrift, med maskinelt gengivet underskrift el. lign., hvis der sikres entydig identifikation af udstederen. Et sådant dokument sidestiles i retlig henseende med et dokument med personlig underskrift”.

Advokatrådet finder i den anledning grund til at påpege, at det af bemærkningerne til lov nr. 528 af 11. juni 2012 om offentlig digital post fremgår, at ”det er regeringens opfattelse, at spørgsmålet om (generelt) at fravige underskriftskravet – hvad enten der er tale om fysisk papirbrev eller breve der sendes elektronisk – bør reguleres i forvaltningsloven. Regeringen har til hensigt at fremsætte lovforslag herom i folketingssamlingen 2012/13. Det er en forudsætning herfor, at det afklares yderligere og med eksempler beskrives, hvordan de retssikkerhedsmæssige, bevismæssige og ordensmæssige hensyn, som ligger bag underskriftskravet, kan tilgodeses i tilstrækkeligt omfang ved anvendelse af forskellige tekniske løsninger i forbindelse med digital kommunikation”.

Under henvisning til ovenstående, samt at der i det til høringen medfølgende notat alene er anført, at ”kravet om personlig underskrift på afgørelser fjernes, da det anses for overflødigt” skal Advokatrådet henstille, at forslaget til ny § 22a udgår, alternativt at bestemmelsen formuleres således, at den ikke finder anvendelse på afgørelser, jf. herved den forventede generelle regulering i kommende ændring af forvaltningsloven.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Miljøstyrelsen har besluttet ikke at gennemføre ændringer i denne omgang.

Indberetning

§ 23

KL gør opmærksom på, at det fortsat ikke er muligt at foretage en indberetning af anmeldelserne i www.husdyrgodkendelse.dk

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 23, stk. 2, er ikke ændret i forbindelse med nærværende bekendtgørelsesudkastet. Bestemmelsen indeholder ikke noget krav om, at husdyrgodkendelse.dk skal anvendes.

Ændringen af husdyrgodkendelse.dk på dette punkt indgår i en samlet prioritering af ønsker og behov for ændringer af systemet.

Bemærkningen giver ikke anledning til at ændre i bekendtgørelsesudkastet.

Bemærkninger til bilag 3

bilag 3, pkt. C

Kolding kommune spørger, hvad er det for en periode, der nævnes under normer for fosfor (1. okt. – 30. sept.)? Hvorfor ikke en planperiode. Der vil blive mange forskellige perioder, såfremt de ikke ensrettes.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Det er samme periode, som er angivet for kvælstofnormerne i bekendtgørelsesændringen i 2011. Det er nødvendigt med ekstra tid til ændringer af IT-systemet.

Bemærkningen giver ikke anledning til at ændre i bekendtgørelsesudkastet.

bilag 3, pkt. D, stk. 2

Landbrug & Fødevarer anfører, at afsnittet efter de 3 ”pinde”, der begynder med ”Der kan dog ..” skal flyttes to afsnit frem i teksten, så det står efter afsnittet, der begynder med ”Er der foretaget zonerings af det nitratfølsomme indvindingsområde og udarbejdet ...”. Det afsnit, der flyttes, skal endvidere suppleres med teksten: ”Udvaskningsberegningerne skal gennemføres ved anvendelse af udvaskningsmodeller udarbejdet af Danmarks Jordbrugsforskning (Farm-N).”

Landbrug & Fødevarer anfører, at i afsnittet, der omhandler situationen, hvor der er foretaget zonerings, men ikke udarbejdet en indsatsplan, skal teksten efter første punktum udgå. I sidste del af første punktum henvises til bilag 4, nr. 3, der gør endeligt op med, hvad der kan stilles af skærpende vilkår i den beskrevne situation. Derfor har den tekst, der påstås udtaget, ingen mening. I bilag 4 henvises i øvrigt tilbage til bilag 3, så der er tale om krydshenvisninger, hvilket gør det uklart hvad der præcis gælder.

Landbrug & Fødevarer anfører, at det er vigtigt, at der skabes klarhed og forudsigelighed i reglerne.

Landbrug & Fødevarer anfører, at nitratbelastning af grundvand bør reguleres ud fra et dokumenteret faglig viden om de lokale geologiske forhold (zoneringen).

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Miljøstyrelsen er enig med Landbrug og Fødevarer i, at punktet, herunder også afsnittet om ”planteavlsreglen” skal præciseres, og at præciseringerne giver anledning til, at også bilag 4 skal præciseres.

Miljøstyrelsen forstår høringssvaret således, at Landbrug og Fødevarer mener ”planteavlsreglen” kun skal gælde i situation 1. Miljøstyrelsen er derimod af den vurdering, at ”planteavlsreglen” skal gælde i både situation 1 og 3.

Bemærkningen giver anledning til at ændre bekendtgørelsesudkastet, så punktet præciseres, herunder at det fremgår, at ”planteavlsreglen” gælder både i situation 1 og situation 3. I konsekvens af denne præcisering giver det endvidere anledning til at ændre bekendtgørelsesudkastet med henblik på at præcisere bilag 4, nr. 3.

bilag 3, pkt. D, stk. 2

Svinerådgivning Vest samt Rådgivningscenter Heden og Fjorden anfører, at det er uklart hvorfor tilført husdyrgødning på nye arealer godt kan indgå i fosforberegningen, hvis der er tale om en hel ejendom, men ikke hvis der tilforpagtes/lejes en del af en ejendom. Der kan uden problemer foretages forholdsmæssig beregning, ud fra den dokumenterede samlede mængde tilført.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Det er et spørgsmål om at kunne dokumentere den tidligere praksis. Hvis kun en del af ejendommen var med, er det svært at dokumentere den tidligere praksis. Det vil også forlænge den administrative udfordring og sagsbehandlingstid. Et areal kan jo have tilhørt forskellige bedrifter med forskellig praksis.

Bemærkningerne giver ikke anledning til at ændre i bekendtgørelsesudkastet.

bilag 3, pkt. D, stk. 2

KL anfører, at i bilag 3 er det under grundvand anført ...”at der ikke kan fastsættes vilkår, der er mere skærpede end planteavlsbrug”. Udvaskningen fra et planteavlsbrug varierer alt afhængig af husdyrtype og jordbundstype. Det vil derfor forekomme, at en udvaskning svarende til planteavlsbrug medfører en påvirkning af grundvandsmagasinet i nitratfølsomme indvindingsområder, der er større, end den man opererer med i husdyrgodkendelsesloven.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Miljøstyrelsen er opmærksom på, at beregningen af udvaskningen fra et planteavlsbrug kan ligge på et højere niveau end husdyrgodkendelsesloven ellers giver mulighed for. Det er derfor angivet "Der kan dog stilles vilkår om en maksimal udvaskning svarende til nitratklasse 3, jf. punkt D, nr. 1, såfremt dette punkt er på et lavere udvaskningsniveau end niveauet i bilag 4, nr. 2, punkt C." Miljøstyrelsen er dog enig i at dette bør formuleres tydeligere.

Bemærkninger til bilag 4

Bilag 4, nr. 2. indsættelse af pkt. C

Landbrug & Fødevarer anfører, at teksten påstås formuleret således: "I oplande til Natura 2000 vandområder, hvor det samlede dyrehold er steget siden 2007, kan der stilles vilkår om en maksimal udvaskning svarende til et plantebrug, dvs. et standard planteavlssædskifte, hvis det må antages, at nitratudvaskningen er steget i oplandet siden 2007. Miljøstyrelsen...."

Landbrug & Fødevarer anfører, at det bør suppleres med en vejledningstekst, hvoraf det fremgår, at der som ifølge den nugældende vejledning kan/skal foretages en konkret vurdering, hvori også indgår omfanget af husdyrbrug, der har reduceret udvaskningen til det anførte niveau og eventuelle andre forhold af betydning for udvaskningen. I øvrigt skal "dyretryksmodellen" alene omfatte oplande til Natura 2000 vandområder, da der er tale om en model til habitatvurdering.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Evt. ændringer af vejledningen på området kan drøftes på et senere tidspunkt.

Bemærkningen giver ikke anledning til at ændre i bekendtgørelsesudkastet.

Bilag 4, nr. 3

Landbrug & Fødevarer anfører, at afsnittet påstås ændret. Hvis grundvandet alligevel ikke er nitratfølsomt, så skal kommunen naturligvis heller ikke stille et vilkår, som om det var tilfældet. Som eksempel nævnes, at Syddjurs Kommune i en arealgodkendelse netop har fastholdt et vilkår om ekstra efterafgrøder, uanset at deres egen vurdering er, at grundvandet er velbeskyttet. Efter anke til Natur- og Miljøklagenævnet har Syddjurs Kommune fået medhold af nævnet med henvisning til netop formuleringen i bekendtgørelsen. Regler og vilkår skal være logiske og fagligt funderede.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Med de foreslåede ændringer i bilag 4 er der alene tale om at præcisere bilaget, ikke at foreslå materielle ændringer. Det gældende beskyttelsesniveau for nitratudvaskning til grundvandet er således fastholdt.

Bemærkningen giver ikke anledning til at ændre i bekendtgørelsesudkastet.

Overgangsregler (§ 2)

Landbrug & Fødevarer bemærker, at hvis henvisningerne skal stå rigtigt, så skal der ændres i en række numre til henvisningerne til de enkelte paragraffer.

- Stk. 2. Anmeldelser efter § 19 f, som ændret ved denne bekendtgørelses § 1, nr. "23-25" ændres til "28-30", modtaget af kommunalbestyrelsen før den 30. december 2012, afgøres efter de hidtil gældende regler.
- Stk. 3. § 19 f, som ændret ved denne bekendtgørelses § 1, nr. "24-27" ændres til "28-30", ophæves med virkning fra og med den 1. januar 2015. Samtidig skal § 2 stk. 3 i bekendtgørelse nr. 291, 2011 ophæves, hvis det skal give mening.

- *Stk. 4. § 19 g*, som affattet ved denne bekendtgørelses § 1, nr. ”28” ændres til ”31”, ophæves med virkning fra og med den 1. januar 2018.
- *Stk. 5. § 26 a*, som affattet ved denne bekendtgørelses § 1, nr. ”32” ændres til ”35”, ophæves med virkning fra og med den 1. januar 2016.

Landbrug & Fødevarer anfører, at der ske ophævelse af § 2, stk. 3 i bekendtgørelse nr. 291 af 6. april 2011.

Svinerådgivning Vest samt Rådgivningscenter Heden og Fjorden mener der er fejl i nummereringen jf. den tidligere udsendte høringsversion?

Svinerådgivning Vest samt Rådgivningscenter Heden og Fjorden anfører, at der er behov for at få afklaret hvornår ændringsbekendtgørelsen træder i kraft og hvilke delområder der menes...

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Overgangsreglerne er tilpasset nummereringen i bekendtgørelsen.

Andre bemærkninger

Gebyrfinansiering

KL skal dog bemærke, at anmeldeordningerne vil medføre, at der lægges yderligere ikke-gebyrfinansieret sagsbehandling over på kommunerne.

KL har endvidere erfaret, med de tidligere anmeldeordninger, at der i nogle tilfælde er sket et overforbrug af kommunale ressourcer. F.eks. ved at ansøger i nogle tilfælde søger om mere, end han reelt har behov for, og i andre tilfælde har ansøger været skødesløs med ansøgningen, da en eventuel berigtigelse af fejl, som sådan er gratis.

En løsning, der kunne stramme op på ansøgningernes relevans og kvalitet, kunne være en grad af gebyrfinansiering. KL ser frem til at fortsætte drøftelserne af økonomien omkring anmeldeordningerne, idet der her er et væsentligt udestående.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Økonomien for de nye anmeldeordninger drøftes med kommunerne i anden sammenhæng.

Det skal dog bemærkes, at det er Miljøstyrelsens forventning, at de nye regler om ibrugtagning og kontinuitet forventes at kunne dæmme op for, at husdyrproducenterne søger om mere end de har behov for. Samtidig er det Miljøstyrelsens forventning, at den nye regel i § 19e, stk. 3, om at sagsbehandlingsfristen på to måneder, først regnes fra det tidspunkt, hvor oplysningskravene i § 5a er opfyldt, vil medvirke til at forbedre kvaliteten af anmeldelserne.

Bemærkningen medfører ingen yderligere ændringer i bekendtgørelsesudkastet.

Behov for yderligere anmeldeordninger

KL efterlyser en ordning, der kunne give mulighed for at etablere/opsætte kalvehytter under visse forudsætninger. Der er stadig malkekvægbrug, hvor småkalvene ikke går i bokse, der overholder de nye velfærdskrav.

Landbrug & Fødevarer anfører, at med regeringens målsætning om en fordobling af det økologiske areal i 2020, er det afgørende, at omlægning fra konventionel til økologisk produktion samt justeringer på de økologiske bedrifter i videst muligt omfang omfattes af anmeldeordningerne. Det er naturligvis helt afgørende, at alle typer af produktioner bliver omfattet af økologianmeldeordningen.

Desværre må Landbrug & Fødevarer konstatere, at de nye anmeldeordninger for økologisk produktion udelukkende omfatter svineproduktion. Vi er af den opfattelse, at der uden større vanskeligheder vil kunne etableres anmeldeordninger indenfor andre produktionsgrene, særligt indenfor fjerkræ. Der opfordres derfor til at der snarest etableres yderligere anmeldeordninger, der kan tilgodese behovet for at understøtte bedre rammebetingelser for økologien.

Landbrug & Fødevarer opfordrer til, at anmeldeordningen udvides til at omfatte nye politiske- eller markedsdrevne velfærdskrav således at anmeldeordninger er med til at understøtte den positive udvikling på det dyrevelfærds-mæssige område frem for at krav om bureaukratiske miljøgodkendelser skal bremse gode initiativer. Det handler f.eks. om løsgående diegivende søer, KAT-krav til det tyske marked mv.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Da ændringer af inventar og et skift fra konventionel produktion til økologisk produktion ikke i sig selv udløser krav om miljøgodkendelse, er der i dag mange muligheder for at tilpasse husdyrbruget til nye produktionsmetoder. Inden nye anmeldeordninger kan udarbejdes vil det kræve et længere forarbejde, hvorfor sådanne ikke er relevante for denne bekendtgørelsesændring.

Bemærkningen medfører ingen yderligere ændringer i bekendtgørelsesudkastet.

Behov for tilpasning til VVM reglerne

Landbrug & Fødevarer anfører, at der sker i øjeblikket en betragtelig reduktion i slagteriernes råvaregrundlag. Der forventes i 2012 en nedgang svarende til 1,5 mio. færre slagtninger i forhold til 2011, som følge af øget eksport af smågrise til Tyskland. Den afledte effekt er et umiddelbart tab af 1.950 arbejdspladser samt 1.7 mia. kr. i tabt eksportværdi. Det er afgørende vigtigt, at det på et enkelt grundlag bliver muligt, at udnytte eksisterende staldkapacitet bedst muligt, for dermed at sikre et fortsat råvaregrundlag til slagterierne.

Landbrug & Fødevarer finder det helt afgørende, at der findes en løsning vedrørende fosforproblematikken i bekendtgørelsens § 19 f og § 19 g (fulde stalde). Grundlæggende handler problemstillingen om fortolkning af VVM direktivets rækkevidde og administrationen af bestemmelsen. Der foreligger nu to nye afgørelser fra EU-Domstolen (sag C-275/09 og sag C-121/11) som klart fastslår, at tilladelser til virksomheder i drift alene skal underlægges VVM reglerne, når tilladelsen angår arbejder eller indgreb, som medfører ændringer af områdets eller anlæggets fysiske karakteristika. Der er for ændringer i henhold til bekendtgørelsens § 19 f og § 19 g, netop ikke tale om et projekt i VVM direktivets forstand. Der er behov for at finde en løsning, hvor der på bedriftsniveau ikke sker en mertilførsel af næringsstoffer (altså at der opretholdes en uændret situation på bedriften), med det krav om at husdyrgødning svarende til den anmeldte udvidelse kan bortskaffes på anden vis - eksempelvis ved levering til biogasanlæg eller via ekstra gylleaftale.

Landbrug & Fødevarer finder, at der relativt enkelt kan opstilles regler, der bringer reguleringen mere i overensstemmelse med direktivet og samtidigt sikre, at det ikke sker på bekostning af miljøet. Landbrug & Fødevarer indgår gerne i en dialog om en holdbar løsning.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Spørgsmålet er behandlet tidligere i høringsnotatet under § 19f, stk. 3, nr. 3. Miljøstyrelsen henviser til styrelsen svar under dette punkt.

Behov for yderligere afbureaukratisering og mere fleksibilitet i anmeldeordningerne

Landbrug & Fødevarer anfører, at anmeldeordningerne skal ses som en afbureaukratisering af regulering af husdyrbrug og sikre en hurtigere sagsbehandling. Vi finder det derfor helt afgørende, at målsætningen om en administrativ lettelse af erhvervslivets byrder bør være helt centrum. Det er derfor ærgerligt, at regler for brug af anmeldeordningerne på en række punkter stiller unødvendige krav, som gør anmeldesystemet unødigt kompliceret, uagtet at der er tale om forhold der ikke medfører en øget miljøbelastning.

Landbrug & Fødevarer anfører, at der eksempelvis er behov for at smidiggøre anmeldelseordningen for dyrevelfærd, så eksisterende og lovligt placerede husdyrbrug ikke kommer i klemme mellem flere regelsæt. Der findes situationer, hvor dyrevelfærdskrav ikke kan tilgodeses grundet kravene i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. Landbrug & Fødevarer finder, at i disse helt specifikke og få tilfælde, hvor ingen af ordningerne kan anvendes, bør sikres en mulighed for dispensation, så lovpligtige tilpasninger af staldsystemerne kan gennemføres.

Landbrug & Fødevarer finder endvidere, at der er behov for at finde en løsning på bagatelagtige forhold ved eksempelvis flytning og placering af småkalve indenfor anlægget. Landmanden kan f.eks. for at undgå smittespredning have behov for at flytte småkalvene til andre steder på bedriften. Kommunerne kræver i dag en miljøgodkendelse, hvis landmanden ønsker at flytte småkalvene internt på bedriften.

Landbrug & Fødevarer foreslår at det bør præciseres i en vejledning, at det er muligt, af dyrevelfærdsmæssige årsager, at flytte småkalvene til bokse/hytter med enten fast bund med afløb til gyllebeholder eller til hytter på græsareal, hvor næringsstofferne kan udnyttes til afgrøder, indenfor anlægget. Det er en betingelse at der overholdes et afstandskrav til nabobebyggelse på 100 meter.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Miljøstyrelsen gør opmærksom på, at ønsker om individuelle hensyn og dispensationer ikke harmonerer med hensynet til hurtig sagsbehandling. Ønskes individuelle hensyn og krav skal det håndteres i en godkendelse/tilladelse. Miljøstyrelsen er indstillet på at udarbejde supplerende vejledning vedrørende kalvehytter.

Bemærkningen medfører ingen ændringer i bekendtgørelsesudkastet.